Беш йилликни муддатидан илгари бажарайлик!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 69 (5162).

6 АПРЕЛЬ
ШАНБА

1974 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА КЕНГАШ

2—4 апрель кунлари КПСС Марказий Комитетида иттифоқдош Республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, КПСС ўлка, область ва округ комитетлари, шунингдек баъзи шаҳар ва район партия комитетлари умумий бўлим мудирларининг кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгашда самимий кутиб олинган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия комитетлари умумий бўлимларининг вазифалари тўғрисида катта нутқ сўзлади.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети умумий бўлимининг мудири ўртоқ К. У. Черненко партия органлари умумий бўлимлари иш услуби ва методларини такомиллаштириш тўғрисида қилган доклад тингланди.

Доклад муҳокамасида баъзи иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, КПСС ўлка ва область комитетлари, бир қанча шаҳар ва округ партия комитетлари умумий бўлимларининг мудирлари ва бошқалар қатнашдилар.

Кенгаш ишида КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ И. В. Капитонов, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг раиси ўртоқ Г. Ф. Сизов, КПСС Марказий Комитети ишлар мудири ўртоқ Г. С. Павлов, СССР Министрлар Советининг ишлар мудири ўртоқ М. С. Смиртюков қатнашдилар.

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТДА ОММАВИЙЛИК ВА ЮКСАК МАҲОРАТ УЧУН

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИДАН

Ўзбекистонда 2 миллион 300 минг физкультурачи бор. Салкам 20 минг иншоот уларнинг ихтиёрига бериб қўйилган. Бу рақамлар совет кишиларини ҳар томонлама камолотга эриштириш тўғрисида партиямиз қилаётган ғамхўрликнинг яққол далилларидан биридир.

Республика партия активининг 5 апрель куни бўлиб ўтган йиғилиши республикада физкультура ва спортнинг аҳволи ва уни янада ривожлантириш тадбирларига бағишланди. Йиғилишга область, шаҳар ва район партия комитетларининг секретарлари, меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар ва район советлари ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, касаба союз, комсомол ва физкультура активлари, бир қанча йирик корхоналар, колхозлар, совхозлар, ўқув юртларининг раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети аппаратининг масъул ходимлари, матбуот, радио ва телевидение ходимлари таклиф этилди.

Йиғилишни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Ш. Р. Рашидов** кириш нутқи сўзлаб очди.

Партия ташкилотларининг идеология иши воситалари орасида физкультура ва спорт муҳим ўрин олади, деб таъкидлади Ш. Р. Рашидов. Одамларни жисмоний жиҳатдан чиниқтириш, уларни бунёдкорлик меҳнатга ва жанговар жасоратга ҳар томонлама тайёрлаш меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим таркибий қисмидир. Партиямиз билан совет давлатимиз халқнинг сиҳат-саломатлиги тўғрисида, маънавий бойлик, ахлоқий поклик ва жисмоний камолотни ўзида мужассамлаштирган янги инсонни тарбиялаб вояга етказиш тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев ВЛКСМ Марказий Комитетининг Ленин комсомоли 50 йиллигига бағишланган тантанали пленумида сўзлаган нутқида физкультура ва спортнинг жамиятимиз ҳаётидаги ролини жуда яхши таърифлаб берди: «Биз ёшларимизнинг ҳар томонлама маълумотли ва маънавий гўзал бўлишинигина эмас, уларнинг соғлом, чиниққан, бақувват бўлишини ҳам истаймиз... Спортимизнинг халқаро савиясини бундан буён ҳам кўтариш лозим. Лекин энг муҳими— спорт ҳаракатининг оммавийлиги, барча ёшларни ўз ичига олган физкультурани ривожлантириш, ёшларнинг иродасини чиниқтириш, йигит ва қизларни меҳнатга ва мудофаага жисмоний жиҳатдан тайёрлашдир».

КПСС XXIV съезди сиҳат-саломатликни мустаҳкамлашнинг, меҳнат унумдорлигини оширишнинг, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим ва таъсирчан воситаси бўлган физкультура ва спортнинг аҳамиятини алоҳида таъкидлади. Съезд ҳужжатларида физкультура ва спортнинг оммавий турлари билан шуғулланиш учун зарур шарт-шароитларни янада яхшилаш, янги спорт иншоотларини қуришни кенгайтириш ва ишлаб турган спорт иншоотларининг самарадорлигини ошириш кўзда тутилган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, жойлардаги партия ва совет органлари КПСС XXIV съезди қарорларини, партия билан ҳукуматнинг физкультура ва спортни ривожлантириш масалаларига доир қарорларини бажара бориб республикада физкультура ва спортни оммавий равишда ривожлантиришга қаратилган бир қанча тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга оширдилар. Бу соҳада касаба союз, комсомол ва физкультура ташкилотлари бир мунча иш қилдилар.

Шунинг натижасида республикада физкультура ва спортни меҳнаткашларнинг кундалик ҳаётига жорий этишда, Ўзбекистон спортчиларининг маҳоратини оширишда, физкультура ҳаракатининг моддий базасини мустаҳкамлашда баъзи бир муваффақиятларга эришилди.

Шу билан бирга республикадаги физкультура-спорт ишининг савияси КПСС XXIV съездининг юксак талабларига ҳали ҳам мос келмайди. Партия ташкилотлари, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий советларининг ижроия комитетлари, касаба союз, комсомол комитетлари, хўжалик органлари ва спорт жамоатчилиги физкультура ҳаракатини оммавий ҳаракатдан умумхалқ ҳаракатига айлантириш учун, кенг меҳнаткашлар оммасини, ўқувчи ва студент ёшларни физкультура ва спорт билан актив шуғулланишга жалб этиш учун кўп иш қилишлари керак.

Республикада катта спортни ривожлантириш учун, юксак малакали спортчиларни тайёрлаш учун спорт ташкилотларининг ролини ошириш зарур. СССР халқларининг бўлажак VI спартакиадасида Ўзбекистон спортчилари муносиб ўрин олишлари, совет спортини гуллатиб-яшнатишга ўз ҳиссаларини қўшишлари керак.

Партия, совет, касаба союз органлари, хўжалик раҳбарлари физкультура ҳаракатининг моддий базасини янада мустаҳкамлашга, корхоналарда, колхоз ва совхозларда стадионлар, сузиш ҳавзалари, комплекс спорт майдончалари ва бошқа спорт иншоотларини қуришга, мавжуд спорт иншоотларидан янада самарали фойдаланишга эътибор беришлари керак.

«Республикада физкультура ва спортнинг аҳволи ҳамда КПСС XXIV съезди қарорлари асосида уни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **О. У. Салимов** доклад қилди.

Коммунистик партия, совет давлати, деди докладчи, физкультура ва спортни ҳар тарафлама ривожлантириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Физкультура ва спортни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида»ги, «Меҳнатга ва СССР мудофаасига тайёр» Бутуниттифоқ янги физкультура комплексини жорий этиш тўғрисида»ги қарорлари шу ғамхўрликнинг ёрқин ифодасидир. Мамлакатда физкультура ва спортни ривожлантириш масалаларига КПСС XXIV съезди катта эътибор берди, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ўз нутқларида физкультура ва спортни ривожлантиришнинг аҳамиятини неча марталаб таъкидлади. Бу ҳужжатлар партия комитетлари, совет, хўжалик, касаба союз, комсомол ва физкультура ташкилотлари фаолиятининг программаси бўлиб қолди.

Кейинги вақтларда совет физкультура ҳаракати ва спорти жуда катта муваффақиятларга эришиб, жаҳон миқёсида олдинги позицияларда турибди.

Физкультура меҳнатни илмий ташкил қилишнинг ва коллективларни социал ривожлантириш планларининг зарур элементи, меҳнат активлигини ошириш воситаларидан бири, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини бажариш соҳасидаги фидокорона ишларда меҳнаткашларнинг энг яхши мададкори бўлиб қолмоқда.

Республика партия ташкилотлари КПСС XXIV съезди қарорларига амал қилиб, физкультура ва спорт масалаларига эътиборни сезиларли даражада кучайтирдилар. Кейинги вақтларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республикада физкультура-спорт ишларини яхшилаш тўғрисида, ўқув юртларида жисмоний тарбиянинг аҳволи ва спортни ривожлантириш ҳақида, спортнинг миллий турларини, енгил атлетикани ривожлантириш тўғрисида, янги ГТО комплексини жорий қилиш ҳақида ва шу сингари бошқа масалалар юзасидан бир қанча қарорларни қабул қилдилар.

Кўпгина партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари физкультура-спорт иши масалаларини тез-тез ва чуқурроқ кўриб чиқадиган бўлиб қолдилар, спорт ташкилотларининг фаолиятини такомиллаштиришда уларга доимий ёрдам бера бошладилар.

Кейинги уч йил мобайнида республика физкультурачиларининг армияси 300 минг киши кўпайди. Спорт иншоотлари тармоғи кенгайди. Ўзбекистон спортчиларининг маҳорати ошди.

Бевосита корхоналар, муассасалар, колхозлар, совхозлар ва ўқув юртлари коллективларида оммавий физкультура йўлга қўйилганлиги кейинги вақтларда қилинган ишларнинг ўзига хос хусусияти, ижобий натижасидир. Масалан, Тошкент тўқимачилик комбинатида 3 мингдан ортиқ киши физкультура ва спорт билан доимий равишда шуғулланмоқда. Стадион, катта спорт зали, сузиш ҳавзаси, ҳар хил мусобақалар ўтказиладиган кўпгина майдончалар, мерганлик тири, туристик база комбинат коллективи ихтиёрига бериб қўйилган. Фабрикалар ва цехлар, ёшларнинг ётоқхоналари ўртасида мунтазам равишда оммавий спорт мусобақалари ўтказиб турилади. Тошкент областидаги «Политотдел», Димитров номли ва Свердлов номли; Фарғона областидаги Димитров номли; Сурхондарё областидаги «Москва»; Хоразм областидаги Наримонов номли ва Охунбобоев номли; Жиззах областидаги «Москва» колхозларида; Тошкент областидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги»; Андижон областидаги «Савай»; Фарғона областидаги «Бешариқ» ва Сирдарё областидаги «Малик» совхозларида физкультура ҳаракатини ривожлантириш соҳасидаги иш тажрибасини ҳар томонлама маъқулласа арзийди.

Шу билан бирга, физкультура-спорт ишини йўлга қўйишда катта камчиликлар борлигини, унинг савияси ва кўлами ҳозирги замон талабларига, республикада мавжуд бўлган жуда катта имкониятларга мос эмаслигини эътироф қилмоқ керак.

Бир қанча корхоналарда, физкультура-спорт ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бу гап, жумладан, «Алмаликсвинецстрой» трестига, Тошкентдаги «Учқун» фабрикасига, Намангандаги шойи ва костюмбоп газламалар комбинатига, Самарқанддаги кўн заводига, Қўқон ип йигириш-пайпоқ тўқиш комбинатига, Фарғона пиллакашлик фабрикасига тааллуқлидир. Қашқадарё область, Косон районидаги 13 колхоздан 12 тасида спорт иши олиб борилмаётир. Кўпгина корхоналарда ва муассасаларда ишлаб чиқариш гимнастикаси кенг кўламда ривожлантирилмаган.

Меҳнаткашлар истиқомат қиладиган уйларда физкультура иши суст ташкил этилган. Нукус, Урганч, Қаршидаги уй-жой кварталларида спорт майдончалари йўқ. Ҳолбуки, физкультура ва спорт масалалари билан жиддий шуғулланадиган жойларда яхши натижаларга ҳам эришилаётганлигини ўз тажрибамизда кўриб турибмизку, ахир. Чунончи, Ангрен ва Навоийда бир талай спорт иншоотлари барпо этилган. Ангрен партия, совет ва спорт ташкилотлари душхоналари ва методик кабинетлари бўлган иккита катта спорт зали, гимнастика, оғир атлетика, стол тенниси учун заллар, шахмат клуби, болалар учун иккита спорт клубини унчалик кўп чиқим қилмай вужудга келтиришга муваффақ бўлдилар.

Кўпгина партия, совет, касаба союз ва комсомол органлари физкультура ташкилотларининг фаолияти билан етарли равишда шуғулланмаётганликлари, физкультура ва спортни ривожлантириш тўғрисида доимий ғамхўрлик қилмаётганликлари сабабли оммавий физкультура ишида катта камчиликлар учраб турибди.

Кейинги икки йил мобайнида энергетика, социал таъминот, гўшт-сут саноати, алоқа министрликларининг коллегияларида ўзларига қарашли ташкилотларда ва умуман бутун тармоқда физкультуранинг аҳволи ва уни ривожлантириш масаласи бирон марта ҳам муҳокама қилинмади. Маҳаллий саноат, тайёрлаш, коммунал хўжалик, молия, озиқ-овқат саноати министрликларида, республика Госстройида эса физкультура ва спортни ривожлантиришга кўмаклашиш кенгашлари шу пайтгача ҳам тузилмаган.

Республикада спортнинг ҳамма турлари билан йил бўйи шуғулланиш мумкин. Спортнинг, аввало, гимнастика, енгил атлетика, сузиш, чанғи спорти, турли спорт ўйинларини оммавий равишда ривожлантириш учун қатъий чоралар кўрилиши лозим. Спортнинг миллий турларини ривожлантиришга аҳолида эътибор бериш керак.

Халқ маорифи органлари, ўқув юртларининг, комсомол ва физкультура ташкилотларининг раҳбарлари партия ва совет органлари раҳбарлигида ўқувчиларни ва студентларни жисмоний тарбиялашни яхшилаш юзасидан муайян иш қилдилар. Кейинги тўрт йил мобайнида республикада болалар, ўсмирлар учун 60 та спорт мактаби очилди, ўқув юртлари ҳузурида 600 тадан кўпроқ спорт зали ва бошқа иншоотлар қурилди. Шу давр ичида 716 нафар СССР спорт мастери ва мастерликка кандидат тайёрланди, бир миллиондан ортиқ йигит ва қиз разряд олди. Ҳолбуки, кўпгина умумий таълим мактабларида, айниқса қишлоқлардаги мактабларда, ҳунар-техника билим юртларида таълим жараёни ўқувчиларга физкультурага оид зарур билимлар ва кўникмаларни сингдиришни таъмин этмайди. Бахмал, Нурота, Бўка, Шуманай, Тахтакўпир районларида ўқувчиларни жисмоний жиҳатдан тайёрлаш иши қониқарсиз йўлга қўйилган.

Бизнинг бош вазифамиз — физкультура ҳаракатини оммавий ҳаракатдан умумхалқ ҳаракатига айлантиришдан иборат. «Меҳнатга ва СССР мудофаасига тайёр» Бутуниттифоқ физкультура комплекси бу муҳим проблемани ҳал этиш калитини беради. Шу вақт ичида республикада 1 миллион 145 минг киши ГТО значогини олди.

Аммо бу ишга ҳамма жойда ҳам лозим даражада ғамхўрлик қилинаётир, деб бўлмайди. Тошкент шаҳрида, Қорақалпоғистон АССРда, Тошкент, Қашқадарё ва Фарғона областларида ГТО нормаларини пропаганда қилиш ва топшириш иши айниқса қониқарсиз қўйилган.

Вазифа шундан иборатки, ГТО нормаларини топшириш ишини кескин активлаштириш, совет кишисининг меҳнатга ва мудофаага тайёрлигидан, унинг ҳар томонлама жисмоний камолотидан далолат берувчи значокни кўкрагига фахрланиб тақиб юриш ҳуқуқини имкони борича кўпроқ одам олишига эришиш керак.

Жисмоний тарбияда спортнинг ҳарбий-амалий турлари муҳим ўрин олади. Республикада спорт-техника клублари тармоғи 2 баравардан зиёд кўпайди, автомобиль, мотоцикль, ўқ отиш, радио спорти ва спортнинг бошқа амалий турлари машғулотлари ўтказиладиган бир қанча иншоотлар қурилди. Шу билан бирга, кўпгина корхоналарда, колхозлар,

(Давоми 2-бетда).

СССР ДАВЛАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ПАРИЖГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Франция Республикасининг президенти Жорж Помпиду вафоти муносабати билан расмий маросимда иштирок этиш учун СССР давлат делегацияси 5 апрелда Москвадан Парижга жўнаб кетди. Делегация составида СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний (делегация бошлиғи), СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. А. Кириллин бор. Франция пойтахтида делегацияга СССРнинг Франциядаги элчиси С. В. Червоненко қўшилади.

Совет Иттифоқи давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида делегацияни Ю. В. Андропов, А. А. Громико, М. С. Соломенцев ўртоқлар, бошқа расмий кишилар узатиб қолишди.

Узатувчилар орасида Франциянинг СССРдаги элчиси Жак Вимон, Франция элчихонасининг дипломатия состави бор эди.

(ТАСС).

Н. В. ПОДГОРНИЙ ПАРИЖГА КЕЛДИ

ПАРИЖ, 5 апрель. (ТАСС махсус мухбири). Франция Республикасининг президенти Жорж Помпиду вафот этганлиги муносабати билан бўладиган расмий маросимда қатнашмоқ учун СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бошчилигидаги СССР давлат делегацияси Парижга келди.

Парижнинг Орли аэродромида Ташқи ишлар министри М. Жобер, СССРнинг Франциядаги элчиси, СССР давлат делегацияси составига кирувчи С. В. Червоненко, СССР элчихонасининг дипломатия состави, бошқа расмий кишилар СССР давлат делегациясини кутиб олдилар.

Н. В. Подгорний аэродромда матбуот вакилларига қуйидаги баёнотни топширди:

Совет Иттифоқи делегацияси Франциянинг атоқли давлат арбоби Жорж Помпиду хотирасини ҳурматлагани, Франция халқига, Клод Помпиду хонимга, марҳумнинг оиласи ва ёру дўстларига чуқур ҳамдардлик изҳор этгани Парижга келди.

Жорж Помпидунинг вафот этганлиги тўғрисидаги хабар Совет Иттифоқида зўр қайғу билан эшитилди. Жорж Помпиду Франция Республикасининг Бош министри ёки президенти бўлиб турганида унинг бевосита иштирокида мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар ижтимоий тузуми турлича бўлган давлатлар ўзаро манфаатли ҳамкорлигининг яхши тимсоли бўлди.

Биз унинг мураккаб халқаро проблемаларни ҳал этишга ҳушёр, реалистик ёндошувини ҳамиша юксак даражада қадрлаб келдик, унинг сиймосида генерал Де Голлнинг Франция билан Совет Иттифоқи ўртасидаги анъанавий дўстлик ва иноқликни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш йўлининг давомчисини кўрган эдик.

Совет раҳбарларининг Жорж Помпиду билан неча бор учрашувлари, унинг Совет Иттифоқига қилган визитлари, шу жумладан сўнгги катта иши — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан яқинда Пицундада олиб борган музокаралари халқаро кескинликни юмшатиш жараёнини кучайтиришга қаратилган сиёсат тўғрилигини, Совет—Франция ҳамкорлиги халқаро хавфсизликнинг муҳим омили эканлигини яққол тасдиқлади.

Совет Иттифоқи ва Франция Республикаси халқларимизнинг манфаатлари йўлида, Европада ва бутун дунёда тинчлик ишининг манфаатлари йўлида бундан буён ҳам муваффақиятли ҳамкорлик қилаверади, деб ишонч билдиришни истардим.

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ МАХСУС СЕССИЯСИГА

СССР Министрлар Совети БМТ Бош ассамблеясининг 9 апрелда Нью-Йоркда очиладиган VI махсус сессиясига КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико бошчилигида СССР делегацияси составини тасдиқлади.

Украина ССР Министрлар Совети республика Ташқи ишлар министри Г. Г. Шевел бошчилигида УССР делегацияси составини тасдиқлади.

Белоруссия ССР Министрлар Совети республика Ташқи ишлар министри А. Е. Гуринович бошчилигида БССР делегацияси составини тасдиқлади.

БАЙРАМ АРАФАСИДА

5 апрель, геологлар куни арафасида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида республика геология хизмати илғорларидан бир группасига СССР орден ва медаллари топширилди. Улар 1973 йилги планларни ва олинган социалистик мажбуриятларни тўла, ошириб бажаришда эришган муваффақиятлари учун бу юксак мукофотларга сазовор бўлдилар.

Геологларга мукофотларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов топширди. У мукофотланганларни кириб келаётган байрам билан, юксак мукофотлар билан самимий қутлаб, уларга меҳнатда янги муваффақиятлар тилади.

(ЎзТАГ).

Ўтган йили кузда Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхоз миришкорлари 1,5 гектар ерга сабзавот экқан эдилар. Ҳозир у пишиб етилди. Дастлабки тоннаси шаҳарликларга жўнатилди. Колхозчилар ҳар гектар ердан 80 ўрнига 150 центнердан ҳосил топшириш мажбуриятини олишган. Суратда: бригада бошлиғи Б. Мирзажонов.

С. Безносов фотоси.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ЧИГИТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 5 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Янгийўл	25,6
Бекобод	21,2
Пискент	15,4
Қуйи Чирчиқ	15,3
Оққўрғон	13,1
Бўка	8,0
Чиноз	7,8
Юқори Чирчиқ	2,5
Ўрта Чирчиқ	0,9
Область бўйича	12,0

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА САБЗАВОТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 5 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — экилган майдон гектар ҳисобида, иккинчи устун — топшириққа нисбатан процент ҳисобида

ЧИНОЗ	92,5	105,1
Ўрта Чирчиқ	96,0	94,1
Пискент	90,0	93,8
Оққўрғон	105,5	93,4
Қуйи Чирчиқ	84,0	92,4
Калинин	2954	91,4
Оржоникидзе	2470	91,0
Оҳангарон	616,0	88,6
Юқори Чирчиқ	117,0	78,0
Бўстонлиқ	749,5	76,4
Бўка	57,0	76,0
Бекобод	192,0	69,6
Янгийўл	462,5	69,1
Область бўйича:	8086,0	86,1

УМУМХАЛҚ ҲАШАРИ

20 АПРЕЛЬ 1974 ЙИЛ — БУТУНИТТИФОҚ КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК КУНИ

Пойтахтимиздаги йирик корхоналардан бири 1-уйсозлик комбинати ишчи-хизматчилари тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилида баракали меҳнат қилмоқдалар. Уйсозлар дастлабки квартал планини барча кўрсаткичлар бўйича муддатидан олдин бажариб, планга қўшимча равишда мингларча сўмлик ҳажмда қурилиш-монтаж ишларини бажардилар.

Яқинда комбинатда бўлиб ўтган умумий йиғилишда корхона аҳли коммунистик шанбаликда иштирок этишга қарор қилди. 20 апрель куни корхонанинг 4 мингдан ортиқ ишчи-хизматчиси бевосита ўз меҳнат постида бўлади. Қизил шанбалик том маънода коммунистик меҳнат тантанасига айлантирилади. Шу куни жами 98 минг сўмдан ортиқ қурилиш-монтаж ишлари бажарилади. 6,5 минг сўмга яқин меҳнаткашлар иш ҳақи бешйиллик фондига топширилади.

Комбинатнинг инженер-техник ходимлари ҳам умумхалқ ҳашаридан четга қолишмайди. Улар корхона территориясини тартибга келтирадилар. 4,5 мингдан ортиқ дарахт кўчатлари, мингларча туп атиргуллар ўтқазилади.

МЎЛ ҲОСИЛНИ КЎЗЛАБ

ОҚҚЎРҒОН. Мусобақадош «Озод» ва Навоий номли колхоз деҳқонлари бу йил юқори марраларни кўзлаб иш юритмоқдалар. Икки хўжалик пахтакорлари ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб, гектар бошига олинадиган ҳосилдорликни 40 центнерга етказишга қарор қилганлар.

Шу кунларда хўжалик экин майдонларида баҳорги экиш кампанияси уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Механизаторлар чигитни қисқа муддатда сифатли экишга киришдилар.

Э. БУТАНБОЕВ.
М. ТОЖИБОЕВА.

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТДА

ОММАВИЙЛИК ВА ЮКСАК МАҲОРАТ УЧУН

(Боши 1-бетда).

совхозларда ва ўқув юртларида спортнинг баъзи турлари етарли равишда жорий этилмаётир, энг оддий спорт майдончалари қурилмаётир. Спортнинг ҳарбий-амалий турларини ривожлантиришга, бу турларни имкони борича кўпроқ меҳнаткашлар, айниқса йигит ва қизлар эгаллаб олишларига алоҳида аҳамият бериш партия, совет, касаба союз ташкилотларининг, хўжалик раҳбарларининг, ДОСААФ ташкилотларининг бурчидир.

Биз оммавий спорт-физкультура ҳаракатини ҳар томонлама ривожлантириш билан бирга, Ўзбекистон спортчиларининг маҳоратини мунтазам равишда ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилишимиз керак. 1973 йилнинг ўзида мамлакат чемпионатлари ва биринчиликларида, халқаро мусобақаларда Ўзбекистон спортчилари 26 та олтин, 30 та кумуш ва 19 та бронза медаль олдилар. Халқаро классдаги 5 спорт мастери ва 200 га яқин СССР спорт мастери, 6 мингдан ортиқ мастерликка кандидат ва биринчи разрядли спортчи, 447 минг оммавий разряддаги спортчи тайёрланди.

Аммо республикада кенг кўламдаги спортнинг даражаси ҳозирги замон талабларига тўла-тўкис жавоб бера олмайди, имкониятлардан орқада қолмоқда. СССР халқларининг сўнгги спартакиадасида республиканинг спорт делегацияси атиги ўн биринчи ўринни олди.

Олий малакадаги спортчиларни тайёрлашдаги катта-катта камчиликларнинг асосий сабаби шуки, республика физкультура ва спорт комитети, жойлардаги физкультура ташкилотлари бу ишга дуруст эътибор бермаётирлар. «Меҳнат» жамиятидаги 600 га яқин тренер республиканинг терма командаларига атиги 111 спортчини тайёрлаб берди.

1975 йилда СССР халқлари VI спартакиадаси, 1976 йилда эса Олимпия ўйинлари ўтказилади. Бу — физкультура ва спортни ривожлантиришдаги катта босқичлар бўлиб, шу сабабли уларга яхши тайёргарлик кўриш лозим.

1971 йилдан 1973 йилгача ўтган давр ичида республикада 18 та стадион, 506 та спорт зали, 67 та сузиш ҳавзаси, 235 та мерганлик тири қурилди. Анчагина спорт майдончалари ва бошқа иншоотлар кенг жамоатчиликнинг кучи билан ишга туширилди. Шу билан бирга айниқса Қорақалпогистон АССРда, Қашқадарё областида, бир қанча район марказларида спорт иншоотларининг етишмаслиги сезилиб турибди.

Нукус, Гулистон, Қарши, Термизда янги иншоотлар қурилиш дуруст олиб борилмаётир. Тошкентдаги «Динамо», «Старт», «Локомотив» стадионларини, Бухородаги «Спартак» стадионини реконструкция қилиш чўзилиб кетди. Лойиҳалаш ташкилотларининг айби билан, маҳаллий ташкилотлар ва заказчиларнинг сукунатли розилиги билан Тошкент, Олмалиқ, Фарғона, Самарқанд ва бошқа шаҳарлардаги кўпчилик катта уй-жой массивлари ва бутун-бутун микрорайонларда нормаларда кўзда тутилган спорт иншоотлари қурилмаётир.

Комсомол ва физкультура органлари клублар, маданият уйлари, ёшларнинг ётоқхоналари ҳузурида, катта уйларнинг ҳовлиларида ва уй-жой массивларида волейбол, баскетбол, городки майдончалари, гимнастика майдончаларини ҳашар усулида қуриш ишини кенг миқёсда ривожлантиришлари керак.

Республикада 12 мингдан ортиқ штатли физкультура ходими бор. Бироқ физкультура ходимлари кадрларини тайёрлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашда ҳамон катта камчиликлар ва нуқсонлар бор. Шу билан бирга физкультура ва спортни ривожлантириш ишига жамоатчи активларни кенг миқёсда жалб қилишга алоҳида эътибор бериш лозим.

Республикада физкультура ва спортнинг аҳволи ва уни янада ривожлантириш идеология ишининг шу соҳасида партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларининг раҳбарлик қилиш савиясига бевосита боғлиқ бўлади. Республика физкультура ва спорт комитети ҳамда унинг жойлардаги органлари, кўнгилли спорт жамиятларининг советлари ва тегишли идоралар бу ишда алоҳида роль ўйнашлари керак.

Ўзбекистон Касаба союзлари республика совети ва маҳаллий касаба союз ташкилотлари физкультура ва спортни ривожлантириш масалаларини активроқ ҳал қилиб беришлари керак. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ёшлар ўртасида физкультура-оммавий ва спорт ишининг аҳволи учун барча комсомол ташкилотларига талабчанликни ошириши керак.

Соғлиқни сақлаш министрлиги ва унинг жойлардаги органлари олдида катта вазифалар турибди. Улар медицина муассасаларининг даволаш, профилактика ишида физкультурадан кенг миқёсда фойдаланишлари, физкультура ва спорт билан шуғулланувчиларни врачлар томонидан контроль қилишни яхшилашлари керак.

Меҳнаткашлар ўртасида ва аввало истиқомат жойларида оммавий физкультурани ва соғломлаштириш ишини ривожлантиришда меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ролини ошириш зарур. Куч-ғайратларни моҳирона мувофиқлаштириб бориш, жамоат хўжалик ва давлат ташкилотларининг спорт базалари қурилишига ажратилган маблағларини бир жойга тўплаб ишлатиш — уларнинг бурчидир.

Республикамизда меҳнаткашларни жисмоний жиҳатдан тарбиялашга зўр эътибор бериб келаётган кўпгина партия ташкилотлари бор. Андижон область, Чирчиқ шаҳар, Шофиркон, Олтиариқ, Бағдод, Нарпай район партия ташкилотлари шулар жумласига киради.

Лекин ҳамма район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари ҳам меҳнаткашларни жисмоний жиҳатдан тарбиялашга дуруст эътибор бераётирлар, деб бўлмайди. Сирдарё, Қашқадарё, Сурхондарё ва Хоразм областларида физкультура ҳаракатини ривожлантириш жуда орқада қолганлигини фақат шу билан изоҳлаш мумкин.

Область, шаҳар, район партия комитетларининг, бошланғич партия ташкилотларининг вазифаси шундан иборатки, улар физкультура ва спорт ҳаракатига раҳбарликни яхшилашлари, уни партия идеология ишининг ажралмас ва таркибий қисми деб билишлари керак.

Биз, — деди докладчи сўзининг охирида, — шонли санага — Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига тайёргарлик кўрмоқдамиз. Ярим асрлик юбилейга тайёргарлик соҳасидаги бутун фаолиятимиз республикадаги бутун ғоявий ҳаётни, шу жумладан, физкультура ва спортни янада активлаштиришга қаратилиши лозим.

Йиғилиш қатнашчилари сўзлаган нутқларнинг ҳаммаси республикада оммавий физкультура ва спорт ишлари савиясини янада ошириш ҳақидаги ғамхўрлик билан суғорилган эди.

Физкультура ва спорт ҳаракати идеология ишининг, меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий тарбиялашнинг муҳим бўғини, деди Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари **К. П. Дудин.** Ҳозир партия ташкилоти ана шу соҳадаги ишнинг аҳволини яхшилаш учун бир қанча чоралар кўрмоқда. Район партия комитетлари ҳузурида жамоатчилик асосида ишлайдиган физкультура ва спорт бўлимлари ташкил қилинмоқда. Бу бўлимлар физкультура-спорт ишини тезроқ ва яхшироқ ривожлантиришда бошланғич партия ташкилотларига ва физкультура коллективларига ёрдам берадилар. Шаҳарда корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг маблағлари ҳисобига спорт иншоотларини қуришнинг уч йиллик плани ишлаб чиқилди. Тошкент комсомол-ёшлари аҳоли яшайдиган районларда, меҳнаткашларнинг ҳордиқ чиқариш зоналарида икки юзта оддий спорт майдончалари қуришга киришдилар.

Андижон областида мактаб ўқувчиларининг талай қисми физкультура билан мунтазам шуғулланишга жалб этилмаган. Кўпгина мактаблар спорт базаларига эга эмас. Андижон область партия комитетининг иккинчи секретари **Б. А. Красников** шу ҳақда гапириб, йиғилиш қатнашчиларининг диққат-эътиборини болалар спортини бутун чоралар билан ривожлантириш зарурлигига қаратди. Республикада бутун оммавий спорт ишининг тақдири оқибат-натижада ана шу болалар спорти даражасига боғлиқ. Область партия, совет ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари бундан ўзлари учун тегишли хулосаларни чиқарадилар. Малакали тренерларни, физкультура ўқитувчиларини тайёрлашни такомиллаштириш проблемаси Андижон учун ва бутун республика учун ғоят муҳимдир.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари **А. Ғоипова** бундай деди: Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига тайёргарлик даврида автоном республикада спорт мусобақалари тез-тез ўтказиладиган бўлиб қолди. Ёшларнинг спартакиадалари ташкил қилинмоқда. Бироқ қўйилган вазифаларни бажариш учун етарли иш қилингани йўқ. Ўзбекистон Касаба союзлари республика Совети, республиканинг бошқа ташкилотлари айниқса қишлоқ районларида спорт базаларини қуриш билан боғлиқ бўлган масалаларни яхшироқ ҳал этишлари лозим.

Ўзбекистон ССР Маориф министри **С. Шермуҳамедов** ўз нутқида мактаблар ҳузурида спорт иншоотлари қуриш соҳасидаги камчиликларни бартараф қилиш зарурлиги тўғрисида гапирди. У айтдики, халқ маорифи ходимлари ўқувчиларни жисмоний тарбиялашни яхшилаш учун бутун кучларини сарфлайдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитетининг раиси **Ғ. П. Пўлатов** оммавий физкультура ва спорт ишини ташкил қилишни, спорт кўрсаткичларини анчагина яхшилаш учун республика катта имкониятларга эга эканлигини бир қанча мисоллар асосида кўрсатиб берди. Кадрларнинг, шу жумладан спорт ходимларининг белгиланган тадбирларнинг амалга оширилиши учун масъулиятини ошириш ғоят муҳимдир.

Қуйи Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг директори **Ж. Х. Хоназаров** ўз кузатишларини йиғилиш қатнашчилари билан баҳам кўрди. Ишлаб чиқариш кўрсаткичлари юқори бўлган колхоз ва совхозларда, одатда, спорт иши ҳам яхши йўлга қўйилган бўлади. Ёшлар спорт билан қизиқиб шуғуллансалар, улар зўр ғайрат билан меҳнат қиладилар, интизомга риоя қиладилар. Кўп нарса хўжалик раҳбарларига боғлиқ. Агар раҳбар ишга чинакам киришса, стадион ҳам, спорт зали ҳам, сузиш ҳавзаси ҳам бўлади, минг-минглаб физкультурачилар қоғозда эмас, балки спорт майдончаларида бўлади. «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозидаги спорт секцияларида қарийб минг киши шуғулланмоқда. Совхоз ёшлари республиканинг спорт шарафини зўр маҳорат билан ҳимоя қилмоқдалар.

Комсомол оммавий физкультура ҳаракатининг жони ва тани бўлиши лозим, деб таъкидлади Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **Э. Ғ. Ғафуржонов.** Комсомол комитетлари физкультура ташкилотлари билан маҳкам алоқада иш кўрмаётганликлари, физкультурани ривожлантиришда етарли ташаббус кўрсатмаётганликлари учун республика комсомолининг XX съездида шу комитетлар шаънига танқидий фикрлар айтилди. Республика комсомоли Ўзбекистонда физкультура ҳаракати муваффақиятли ривожланиши учун иложи бўлган барча ишларни қилади.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер **Б. А. Гранаткин** ўз нутқида республикада қобилиятли спортчилар борлигини таъкидлаб ўтди. Масъулиятли мусобақаларда бир қанча совринли ўринларни эгаллаган боксчилар, жумладан, муайян муваффақиятларга эришдилар. Спортнинг ўз резервлари борки, улардан тўла фойдаланиш керак. Тренерларга нисбатан талабчанликни ошириш, спорт базаларини такомиллаштириш — ана шу вазифани муваффақиятли ҳал қилиш шартларидан биридир.

Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг ўринбосари генерал-майор **А. В. Богданов** ёшларни спорт билан чиниқтиришнинг муҳимлиги тўғрисида, армия бўлинмаларида спортга катта аҳамият берилаётганлиги ҳақида гапирди. У Туркистон округининг жангчилари СССР халқлари ёзги спартакиадасига зўр ғайрат билан тайёргарлик кўраётганликларини айтди.

Республика касаба союзлари, — деди Ўзбекистон Касаба союзлари республика Советининг секретари **В. П. Кузьмин,** — физкультура ва спортни ривожлантириш учун ажратаётган маблағларни йил сайин кўпайтирмоқдалар. Лекин шу нарсани тан олиш керакки, баъзи касаба союз ташкилотлари ва кўнгилли спорт жамиятлари оммавий физкультура ишидаги камчиликларни тугатиш учун ҳали ҳам барча чораларни кўрмаяптилар. Нотиқ коллективларни социал ривожлантириш планларини тузган чоғда, ишлаб чиқариш гимнастикасини кенг жорий этиш, саломатлик группаларини ташкил қилиш, оммавий соғломлаштириш ва спорт тадбирларини амалга оширишни кўзда тутувчи бир қанча корхоналарнинг тажрибасига эътиборни жалб этди.

Ўзбекистон Давлат физкультура институтининг ректори **А. Х. Тўрахўжаев** ўз нутқида юксак малакали педагоглар, тренерлар ва юқори классли спортчилар тайёрлаш масалаларига батафсил тўхталиб ўтди. У спорт соҳасида илмий-тадқиқот ишларини такомиллаштиришни республика ташкилотлари ҳал қилиши лозим бўлган муҳим вазифалар қаторига киритди.

Йиғилишда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетининг раиси **С. П. Павлов** нутқ сўзлади. КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси, шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежнев деди у, мамлакатда физкультура ва спортни ривожлантириш тўғрисида ҳормай-толмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу проблемаларга катта эътибор бермоқда. Шубҳа йўқки, физкультура ва спортни янада ривожлантириш билан боғлиқ бўлган масалаларнинг бундай ваколатли йиғилишда муҳокама қилиниши катта наф келтиради.

Нотиқ йиғилиш қатнашчиларини Совет Иттифоқида ва чет элларда спортни ривожлантиришнинг асосий йўналишлари билан таништирди, айрим шаҳарлар ва районларнинг тажрибасидан, шунингдек социалистик мамлакатлар практикасидан олинган бир қанча қизиқарли ва ибратли фактлар келтирди.

Масалан, Свердловскдаги «Уралмаш» заводида партия ташкилоти ва маъмуриятнинг ташаббуси билан ҳар қандай пойтахтнинг ҳавасини келтириши мумкин бўлган енгил атлетика манежи қурилди. Спортнинг аҳамиятини яхши тушунаётган раҳбарлар Ўзбекистонда ҳам кам эмас. Шу йиғилишда «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг ҳамда бир қанча хўжаликлар ва корхоналарнинг яхши тажрибаси тўғрисида гап борганлиги тасодифий эмас.

Шу билан бирга Ўзбекистонда физкультура ҳаракатига эга бўлган имкониятлардан ҳали ҳам етарли фойдаланилмаяпти. Спортчиларнинг маҳоратини ўстиришни таъминлаш, яхши спортчи ўринбосарларни тайёрлашни таъминлаш зарур. Бу соҳада умумий таълим мактаблари ҳам, спорт профилидаги мактаб-интернатлар ҳам кўп иш қилишлари мумкин.

Шу муносабат билан, жумладан, Тошкентда спорт мактаб интернатининг уч залли корпусини ва ҳавзаларини қуришни жадаллаштириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш лозим. Бу ерда белгиланган қурилиш ишлари ҳажмининг фақат ярмигина бажарилмоқда. Ҳолбуки, «Главташкентстрой» сингари катта ташкилот учун бу иш унчалик қийинчилик туғдирмайди. Республика маориф министрлиги ва бошқа идоралар спортчи ўринбосарлар тайёрлаш масаласига кўпроқ эътибор беришлари мумкин эди.

Шубҳа йўқки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика ҳукуматининг тинмай қилаётган ғамхўрлиги республиканинг спорт ташкилотларига ўз олдиларига қўйилган барча вазифаларни муваффақиятли ҳал қилиш имконини беради.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар **И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, И. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, Т. Н. Осетров, Н. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. А. Хўжаев,** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари **А. С. Абдалин,** республика Министрлар Совети раисининг ўринбосари **Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, М. Т. Турсунов** иштирок этдилар.

Республика партия активи йиғилиши қабул қилган резолюцияда Ўзбекистон партия, совет, касаба союз, комсомол, хўжалик ва физкультура ташкилотлари, спорт жамоатчилиги физкультура-спорт ишини тубдан яхшилаш ва уни КПСС XXIV съезди талаблари даражасига кўтариш учун барча ишларни қиладилар, деб қатъий ишонч билдирилди.

(ЎзТАГ).

МУСОБАҚА ҚУДРАТИ

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик олтин тўйини меҳнат зафарлари билан кутиб олиш учун курашаётган Бўстонлиқ сут-ёғ заводи коллективи биринчи квартал ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини ошириб адо этди. 2700 ўрнига 2775 тонна сут маҳсулотлари ишлаб чиқариб, шаҳарликларга етказиб берилди.

— Социалистик мусобақанинг ошкорлиги ва таъсирчанлигини таъминлаганимиз туфайли ана шундай муваффақиятга эришдик, — дейди завод директори Усмон Ваҳобов. — Илғор ишчиларимиздан Санталат Раҳмонова, Эрих Маурер, Исмоил Сафаргалиев, Нина Слепокурова, Умри Эшматова, Валентина Корчугановалар социалистик мусобақада пешқадамлик қилдилар.

Завод коллективи йиллик планни Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги кунида, мажбуриятни эса СССР конституцияси кунигача бажаришга аҳд қилиб, иш суръатини янада жадаллаштирмоқда.

Р. КЎЧАРОВ.

⊙ ТОШКЕНТДАГИ 1-пойафзал фабрикаси коллективи белгиловчи йил учун оширилган социалистик мажбурият қабул қилиб, ўзаро мусобақани кун сайин авж олдирмоқда. Йил охиригача планга қўшимча 4 минг жуфт пойафзал ишлаб чиқариш учун курашаётган 7-цех коллективи мусобақада пешқадамлик қилмоқда. Бунда илғор ишчилардан Марям Ҳакимова (чапда) ва Саодат Шохолдороваларнинг ҳиссалари каттадир.

А. Тўраев фотоси.

СИЁСИЙ АХБОРОТЧИ, АГИТАТОР, СИЁСИЙ ТАШКИЛОТЧИЛАРГА ЁРДАМ

СУҲБАТЛАР ТЕМАТИКАСИ

Область меҳнаткашлари беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилида зарбдор меҳнат қилмоқдалар.

КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, социалистик мусобақани авж олдирган Тошкент шаҳри ва области саноат корхоналарининг меҳнат коллективлари 28 март куни маҳсулот реализацияси ва энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш бўйича квартал планини муддатидан илгари бажардилар.

Шу кунларда деҳқонлар учун қизғин палла бошланди. Чигит экиш ва бошқа баҳорги экинларни экиш тугалланмоқда. Бу юбилей йили юксак социалистик мажбуриятларни бажариш учун курашда муҳим босқичдир.

Қишлоқ меҳнаткашлари Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Маҳмуд Исматовнинг «Тошкент ҳақиқати» газетасида эълон қилинган ва область партия комитетининг секретариати маъқуллаган тавсияномаларини зўр эътибор билан муҳокама қилмоқдалар.

Областда Москва меҳнаткашларининг Бутуниттифоқ ленинча шанбалик ўтказиш юзасидан чақириги тобора кенг қўллаб-қувватланмоқда.

Областда шу йил 16 июнда бўладиган СССР Олий Советига сайловга тайёргарлик қизитиб юборилди.

Шу кунларда сиёсий ахборотчилар, агитаторлар, сиёсий ташкилотчиларнинг суҳбатлари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг чўлқуварларнинг Олмаотада бўлган тантанали йиғилишдаги сўзини кенг тушунтиришга қаратилиши керак.

Сиёсий ахборотчилар, агитаторлар, сиёсий ташкилотчилар учун доимий семинарнинг навбатдаги машғулотини ўтказиш зарур. Бунинг учун қуйидаги мақолалардан фойдаланиш мумкин: **«Янги меҳнат жасоратлари ва ғалабалари сари»** («Ўзбекистон коммунисти» журнали, 3-сон) ва **«Коллективнинг қудратли кучи»** ва **«Сиёсий агитациянинг ленинча асослари»** («Агитатор» журнали, 5-сон, 3—6 ва 38—41-бетлар).

Апрель ойида суҳбатлар ўтказиш учун қуйидаги материаллардан фойдаланиш тавсия этилади:

МАМЛАКАТ ИЧКИ ҲАЁТИ МАСАЛАЛАРИ

Ленин васиятлари рўёбга чиқмоқда. — В. И. Ленин туғилган куннинг 104 йиллигига («Агитатор» журнали, 5-сон, 7—12 бетлар).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетда Чўлқуварлар ташаббуси маъқулланди.

«Сирдарё область Ильич районидаги Титов номли совхоз партия ташкилотининг КПСС Марказий комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев қўриқ ерларни ўзлаштиришнинг 20 йиллигига бағишлаб Олмаотада ўтказилган тантанали мажлисда сўзлаган нутқида қўйилган вазифалар асосида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришни янада интенсивлашга коллективни сафарбар этиш юзасидан белгилаган тадбирлари (республика, область газеталарининг шу йил 2 апрель сонлари).

Тошкент область партия ташкилоти активи йиғилишининг материаллари: 'КПСС аграр сиёсатининг қудратли кучи (республика, область газеталарининг шу йил 2 апрель сонлари).

Социалистик мусобақани ташкил этишни янада такомиллаштириш учун («Ўзбекистон коммунисти» журнали, 3-сон).

Буюк почин эстафетаси — 20 апрель — Бутуниттифоқ коммунистик шанбалик куни. («Агитатор» журнали, 6-сон, 24—26 бетлар).

Меҳнаткашларнинг революцион байрами. Меҳнаткашлар халқаро бирдамлик куни 1 Майга («Агитатор» журнали, 6-сон, 7—11 бетлар).

МАМЛАКАТ ИҚТИСОДИЙ ҲАЁТИ МАСАЛАЛАРИ

Жамият учун меҳнат қилиш — ўзинг учун меҳнат қилишдир. («Агитатор» журнали, 6-сон, 21—23 бетлар).

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ҳамманинг ва ҳар кимнинг ишидир («Ўзбекистон агитатори» журнали, 5 ва 6-сонлар).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида «Андижон области механизаторларининг социалистик мажбуриятлари тўғрисида» (республика ва область газеталарининг шу йилги 5 март сонлари).

Қишлоқ меҳнатчиларининг янги марралари («Агитатор» журнали, 6-сон, 3—6 бетлар).

Капитал маблағлар ва ишлаб чиқариш фондларидан қишлоқ хўжалигида самарали фойдаланиш («Ўзбекистон коммунисти» журнали, 3-сон).

Тежамкор бўл, бинокор! («Агитатор» журнали, 6-сон, 27—29-бетлар).

ФАН ВА МАДАНИЯТ МАСАЛАЛАРИ

Ўзбекистон Компартияси тарихидан, — Ўсиш ва чиниқиш йўлу (Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Партия турмуши» журнали, 3-сон).

Совет кишисининг ахлоқи («Агитатор» журнали, 5-сон, 23—26-бетлар).

Социалистик мусобақа ва ёшларни тарбиялаш («Коммунист журнали, 3-сон 25—37-бетлар).

Жанговар ёрдамчи, ишончли резерв (Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг «Партия турмуши» журнали, 3-сон).

Космик зиналардан — 12 апрель космонавтика кунига «Агитатор» журнали, 5-сон, 34—35-бетлар).

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

Жаҳонда кучлар нисбати проблемасига доир («Коммунист» журнали, 3-сон, 77-89 бетлар).

Жаҳонда кескинликни юмшатиш манфаатлари йўлида («Агитатор» журнали, 6-сон, 52-54-бетлар).

Тинч ҳужум давом этади («Ўзбекистон агитатори» журнали, 6-сон, 3—8 бетлар).

Дунё ва чегаралар («Новое время» журнали, 13-сон, 4—5 бетлар).

Мақсад — катта миқёсда ҳамкорлик қилиш («За рубежом» 14-сон, 1-бет).

Яқин Шарқдаги аҳвол (доимий матбуот).

Чили халқининг жаллодлари жавобгарликка тортилсин («Новое время» журнали, 13-сон, 1-бет).

Эски «назария» янгича ниқобда. («Агитатор» журнали, 6-сон, 44—46 бетлар).

Антисоветизм — Пекин сиёсатининг бош йўналиши (КПСС Марказий Комитетининг «Партийная жизнь» журнали, 6-сон, 74-80-бетлар).

Маочилар миллий масалани қандай ҳал қилмоқдалар («Агитатор» журнали, 5-сон, 51-52 бетлар). **Хитойдаги сиёсий алғов-далғовлар кампанияси орқасидан нима яширинган** («За рубежом», 14-сон, 18 бет).

ЭСЛАТМА: **ўтказиладиган суҳбатларда шунингдек, вақтли матбуот, маҳаллий факт ва мисоллардан ҳам фойдаланиш керак.**

ИНТЕНСИВЛАШ ХОСИЯТИ

Коллективимиз аъзолари — боғбон ва соҳибкор, чорвадор ва механизаторларнинг ҳаммаси ўз касбларини севишади. Ҳамжиҳатлик билан меҳнат қилишиб, топшириқни доимо ошириб бажаришади.

1973 йили ватанпарварлик ташаббусига лаббай, деб жавоб бериб, беш йилликни тўрт йилда бажариш юзасидан оширилган мажбуриятлар қабул қилдик. Бу тадбирлар район партия комитети ва область партия комитети томонидан маъқулланди. Мажбуриятимиз матбуотда эълон қилинди. Шундан кейин ишларимиз яна кучайиб кетди. Ҳал қилувчи йилда мева етиштириш 106,5, узум 75,6, сабзавот 108,9, шоли 143, сут 100, гўшт 101,2 процент қилиб бажарилди.

Белгиловчи йилда биз 4700 тонна мева, 7500 тонна узум, 670 тонна сабзавот, 843 тонна сут ва 80 тонна гўшт етиштиришимиз керак.

Маҳсулот сотишдан ўтган йили биз 2 миллион 842 минг сўм нақд фойда қилгандик. Шу жумладан, чорвачиликдан 1,3 минг сўм, узумни қайта ишлашдан 865 минг сўм фойда олинди. Совхоз даромад олиш юзасидан берилган планни 149,6 процент қилиб бажарди. Бунинг боиси барча ишларни механизациялашга ҳаракат қиляпмиз. Оғир қўл меҳнати талаб қиладиган ишлар техника ёрдамида амалга ошириладиган бўлиб қолди. Ишлаб чиқаришга фан ва илғор агротехника ютуқлари дадиллик билан жорий этиляпти.

Жумладан, 134 гектар ерда серҳосил, бўйи паст олмалар экилиб, боғ вужудга келтирилди. Яқин икки-уч йил ичида бундай боғлар 400 гектарга етади. Бу нав олма кўчатларининг афзаллиги шундаки, қатор ораларини техника ёрдамида ишлаш жуда қулай. 1973 йили тўрт ёшли ана шундай олмазорнинг ҳар гектаридан 156 центнердан олма ҳосили олинди. 36 гектар ердаги уч йиллик олмадан эса 50,7 центнердан ҳосил олинди. 10 гектарли навли олмадан эса 104 центердан ҳосил етиштирилди. Шунингдек, кам ҳосил берадиган токлар ўрнига юқори ҳосилли ток кўчатлари ўтқазилмоқда. Бу эса қўшимча маҳсулот етиштиришда катта роль ўйнайди. Узум новдаларининг ҳаммаси симлардан тайёрланган ишкомларга таралган ҳолда ўстирилмоқда. Токка кўпроқ маҳаллий ва минерал ўғитлар солинади. Атрофлари сифатли чопиқ қилиниб, ўсимликнинг талабига қараб суғорилади.

Хўжаликда токзорларни комплекс механизациялаш асосий вазифалардан бири бўлиб қолди. Шу мақсадда совхоз территориясида устахона ташкил этилган.

Шу кунларда соҳибкорлар янада ғайрат кўрсатиб ишлашмоқда. Токларни эҳтиётлик билан очиб, ишкомларга тарашяпти. Атрофини юмшатиб, минерал ўғитлар солишяпти.

Чорвадорларимиз ҳам зиммага олган социалистик мажбуриятини ортиғи билан бажариш учун барча тадбирларни кўряптилар.

Биз эришилган ютуқлар билан кифояланиб қолмаймиз. Янги марраларни қўлга киритиш учун ҳаракат қиляпмиз. Ҳар гектар ердан олинадиган мева ҳосилини 200 центнерга, узум ҳосилини 240 центнерданга етказамиз. Ҳар бир соғин сигирдан 3300 килограмм сут соғиб олишни таъминлаймиз.

Коллективимиз хўжаликни комплекс ривожлантириш билан бирга, ишчилар посёлкасини ободонлаштириш соҳасида ҳам катта ишларни амалга оширмоқдалар. Айниқса кейинги йиллар ичида посёлка янада обод бўлди. Кўча четларига ва хиёбонларга гул ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилмоқда. Ишчиларнинг маданий-маиший шароити тобора яхшиланяпти. Эски бинолар ўрнида янги турар-жой бинолари қад кўтармоқда. Ўтган йили 1348 квадрат метрлик уй-жой биноси фойдаланишга топширилди. Маҳсулот сақлайдиган омбор ва механизациялашган чорвачилик биноси қуриб битказилди. Теплица хўжалиги қурилиши бошланди.

Минг ўқувчига мўлжалланган мактаб биносини қуриш жадал суръатлар билан давом эттирилмоқда. Савдо маркази ва маҳсулотларни яшчикларга жойлаштирадиган фабрика қуриш қизғин тус олди. Чирчиқ дарёсининг қуйи оқимидаги шағал ерлардан 30 гектари ўзлаштирилиб, ишлаб чиқариш оборотига киритилди.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати коллективимизнинг янада фидокорона меҳнат қилишга чорламоқда. Биз социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтариб, беш йиллик план топшириғини муддатидан олдин бажариш учун фидокорона меҳнат қиламиз.

Ишчиларимиз шу кунларда ҳар бир кунни ғанимат билиб, дала ишларини намунали олиб бормоқдалар. Совхоз маъмурияти ҳар ўн кунда қилинган ишни якунлаб, илғорларни рағбатлантириб турибди.

М. ОТАЖОНОВ,
Қуйи Чирчиқ районидаги «Огонёк» совхозининг директори.

ЭРТАГА ГЕОЛОГЛАР ҚУНИ

ТАДҚИҚОТЛАР САМАРАСИНИ ОШИРАМИЗ

Институтимиз коллективи зиммасига жуда катта ва масъулиятли вазифалар юклатилган. Илмий ходимларимиз халқ хўжалиги учун муҳим аҳамиятга эга бўлган қатор йўналишларда тадқиқот ишларини олиб боришга даъват этилганлар. Бу йўналишлар Ўзбекистон территориясининг сейсмик ҳавфлигини районлаштириш ва микрорайонлаштириш усулларини ишлаб чиқиш, зилзилаларнинг физик хусусиятларини ўрганиш ва ер қимирлашларни олдиндан билдирадиган сабабларни қидириб топиш ва бошқалардан иборатдир.

Институтимиз ташкил этилганига ҳали кўп бўлгани йўқ. У 1966 йилнинг охирида вужудга келган эди. Ана шундан бери ўтган нисбатан қисқа вақт ичида у мамлакатимиз илмий сейсмология муассасаларининг етакчиларидан бирига айланди. Ҳозир институтда 9 лаборатория ишлаб турибди. Бу лабораториялар коллективлари кенг миқёсда илмий-текшириш ишларини олиб бормоқдалар. Бундан ташқари 25 та сейсмик станция, магнит-ионосфера станцияси, «Минск—22» электрон-ҳисоблаш машинаси институтимиз ихтиёрида. Илмий тадқиқот ишлари олиб боришда ҳаммаси бўлиб 30 га яқин фан докторлари ва кандидатлари иштирок этмоқдалар. Умуман эса коллективимиз сафида 400 киши бор.

Илмий ходимларимиз 20 йўналишда тадқиқот ишларини ўтказмоқдалар. Коллективимиз хўжалик шартномаси асосида ҳам қатор темаларда иш бажараётир. Институтимизда бир қанча муҳим ютуқлар қўлга киритилди. Изланишлар натижасида Тошкент зилзиласининг тектоник характерга эга эканлиги маълум бўлди. Республикамизда сейсмик жиҳатдан ҳавфли зоналар аниқланди. Тошкент области (Чирчиқ дарёси ҳавзаси), Фарғона водийси, Жанубий Ўзбекистон, Марказий Қизилқум ана шундай зоналар эканлиги аниқланди ва улар юқори сейсмик хусусиятли ўлкалар қаторига ўтказилди. Коллективимиз амалга оширган яна бир муҳим илмий-тадқиқот республикамизнинг сейсмотектоник харитасининг яратилишидир. Зилзилаларнинг даврий жадвали ҳам тузилди.

Зилзила бўлишини олдиндан дарак билдирувчи қатор сабаблар кашф этилди. Коллективимиз олимлари олиб борган илмий-тадқиқот ишлар натижасида зилзила содир бўлишидан бир неча кун ва ҳафта олдин ер ости сувларининг кимёвий таркиби, ҳарорати, босими сезиларли даражада ўзгариб кетиши маълум бўлди. Ана шу ўзгаришлар офат бўлишидан дарак беради. Бу далилларни аниқлашнинг халқ хўжалик аҳамияти каттадир. Шунинг учун ҳам бу тадқиқотни СССР Министрлар Совети ҳузуридаги кашфиётлар ва ихтиролар бўйича Давлат комитети илмий кашфиёт сифатида тасдиқлади ва уни давлат реестрига киритди. Бу ўзбек сейсмолог олимларининг жаҳон фанига қўшган катта ҳиссаларидан бири сифатида қувончли бир ҳодисадир.

Сейсмологларимиз зилзиланинг бўлишини олдиндан билиш учун кашф этган янги усули ҳам диққатга сазовордир. Бу усул ҳозир бутун мамлакатимизда фойдаланилмоқда. Айни вақтда қатор чет эл мамлакатлари ҳам уни қўлланмоқдалар. Масалан, Америка ва Японияда ана шундай оддий, аммо ишончли усул фойдаланила бошланди. Бундан ташқари бўлажак зилзила билан боғлиқ бўлган геомагнит аномалия пайдо бўлиши аниқланди. Бу зилзиланинг геомагнит даракчиси эканлиги маълум бўлди.

Серқуёш республикамизда, юқорида айтганимиздек, сейсмик жиҳатдан ҳавфли бўлган зоналар анчагина бор. Шу зоналарнинг сейсмик хусусиятларини ҳар томонлама ва мукаммал ўрганиш мақсадида бир қанча геодинамик полигонлар, яъни табиий лабораториялар ташкил этилди. Тошкент, Фарғона, Қизилқум полигонлари шулар жумласидандир. Биргина Тошкент табиий лабораториясининг кенглиги 10 минг квадрат километрдир. Бу ерда Тошкент, Чирчиқ, Янгийўл, Олмалиқ, Ангрен ва Чорвоқ сув омбори жойлашган.

Бу полигонларнинг сейсмик хусусиятларини ўрганишда геофизика, геодезия, математика, физика, геохимия, инженерлик геологияси, гидрогиология ва бошқа усуллардан муваффақиятли равишда фойдаланилмоқда. Институтимизда геофизик информацияларни бир неча сейсмик станциялардан радиоканаллар орқали автоматик усулда ҳисоблаш марказига узатиш каби муҳим илмий-тадқиқот амалга оширилди ва иттифоқда биринчи бўлиб Тошкент полигонида ишга туширилди.

Коллективимиз Тошкент шаҳри ва унинг переспектив қурилиш зоналари учун микросейсмик хариталарни яратиш борасида катта ҳажмдаги ишларни амалга оширди. Бу харита республикамиз пойтахтини қайта қуриш бош планини янгилашда асосий қўлланма бўлиб хизмат қилмоқда. Харитага асосан шаҳар территориясининг деярли ярми 9 балли зонадан 8 балли зонага ўтказилди. Натижада зилзилабардош конструкцияларни анча тежаш имконияти туғилди. Ҳисоблар шуни кўрсатдики, ҳар йили фақат шу ҳисобдан давлатнинг 1,5 миллион сўм маблағи иқтисод қилинар экан. Агар перспектив қурилиш планини 30 йилга мўлжалланганлиги ҳисобга олинадиган бўлса, илмий ходимларимизнинг ана шу тавсияси туфайли кўриладиган фойда 45 миллион сўмни ташкил этади.

Институтимиз республикамиздаги барча саноат шаҳарлари ва йирик гидротехник иншоотлар қуриладиган майдонларнинг сейсмик ҳолатини ўрганиш билан ҳам шуғулланмоқда. Шу туфайли ҳам сўнгги йилларда бир қанча қурилиш майдонининг сейсмик микрорайонлари планлари тузилади. Хўжалик шартномаси асосида қатор сув омборлар қуриладиган майдонларнинг микросейсмик хариталари яратиб берилди ва бу хариталар шу иншоотларни лойиҳалашда фойдаланилди. Бу эса бир неча миллион сўмлик давлат маблағини тежаб қолиш имконини берди.

Бу йил колективимиз Ўзбекистонни сейсмик районлаштириш харитасининг янги нусхасини яратиш билан шуғулланмоқда. Бу илмий тадқиқот маҳсули келгуси йилда тузиладиган СССР сейсмик районлаштириш харитасига асос қилиб олинади. Бундан ташқари Қизилқумдаги саноат шаҳарлари ва посёлкалари учун сейсмик микрорайонлаштириш ишлари олиб бориляпти. Бу ана шу районда қурилиш объектларини рационал жойлаштиришга хизмат қилади.

Тадқиқотчиларимиз амалга ошираётган илмий ишлар чет элларда ҳам катта қизиқиш туғдирмоқда. Коллективимиз тадқиқотлари билан Чехословакия, Югославия, Вьетнам Демократик Республикаси, Ҳиндистон, АҚШ, Франция, Япония мутахассислари танишдилар ва бу кашфиётларнинг катта аҳамиятга эга эканлигига ишонч ҳосил қилдилар. Республикамизда сейсмология фани юксак марраларни эгаллаётганлигини шундан ҳам билиш мумкинки, бу йил Тошкентда жаҳон зилзилашуносларининг анжумани тўпланади. Бу анжуманда олимларимиз зилзила бўлишини олдиндан билиш соҳасидаги ютуқларини ҳамкасблари билан ўртоқлашадилар.

Институтимиз қатор чет эл сейсмологик кузатув марказлари билан бевосита алоқа олиб бормоқда. Тошкент марказий сейсмик станцияси кундалик сейсмологик ахборотларни ўндан ортиқ чет эл мамлакатлари билан ўзаро айирбош қилмоқда. Магнит-ионосфор станцияси Иттифоқимиздаги барча станциялардан олинган ҳафталик маълумотларни текшириб, Москвадаги халқаро геофизика марказига юбориб туради. Институтимизнинг чет эллардаги турли хил геологлар уюшмалари билан илмий алоқаларини кўрсатувчи бошқа мисоллар ҳам кўп.

Эртага нишонланадиган ўз байрамимиз—Геологлар кунини муносиб кутиб олаётган коллективимиз илмий-тадқиқот ишларининг халқ хўжалигига тегадиган нафи салмоғини янада оширишга астойдил ҳаракат қилади, ўз олдига қўйилган барча вазифаларни тўла уддасидан чиқиш учун бутун билими, тажрибаси ва маҳоратини сафарбар этади.

К. ҚОРАБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси сейсмология институтининг илмий котиби, геология-минерология фанлари кандидати,

М. МИРХАМИДОВ,
институт илмий ходими.

⊙ ЎЗБЕКИСТОН Фанлар академиясининг геология ва геофизика институти лабораторияларида турли тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Суратда: геофизика лабораториясининг катта илмий ходими Т. Долимов тоғ жинсларини текширмоқда.

И. Глауберзон ва А. Сироткин фотоси.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

⊙ Бу йил совет халқи геологлар кунини тўққизинчи марта нишонлаяпти.

⊙ Геологларимизнинг фидокорона меҳнати туфайли СССР халқ хўжалигини янада ривожлантириш учун зарур бўлган барча хом ашё базаларига эгадир. Ҳозирги вақтдаёқ геологларимиз саноатнинг 1980 йилдан кейинги эҳтиёжлари учун ишламоқдалар, айрим тармоқлар бўйича эса ушбу асримизнинг охирги йиллари халқ хўжалиги эҳтиёжларини қондириш учун зарур бўлган хом ашё запасларини қидириб топиш билан шуғулланмоқдалар.

⊙ Совет Иттифоқи шу касб эгалари меҳнати туфайли аниқланган кўмир, нефть, табиий газ, темир маъдани, мис, рух, қўрғошин, никель, кобальт, волфрам, молибден, алюминий хом ашёси ва бошқа қазилма бойликлар бўйича жаҳонда етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди.

⊙ Дунёдаги барча табиий газ запасларининг тўртдан бир қисми СССРда жойлашган.

⊙ Мамлакатимизнинг табиий бойликларини тадқиқ қилиш билан 10 мингдан ортиқ геологик экспедициялар ва партиялар, ўнлаб институтлар ва лабораториялар шуғулланмоқда.

ЭРТАГА ХАЛҚАРО САЛОМАТЛИК КУНИ

⊙ ОҚҚЎРҒОН район марказий касалхонасида даволашнинг илғор усулларидан самарали фойдаланилмоқда. Суратда: ҳамширалардан Г. Абдураимова билан Е. Кимлар кичкинтойнинг соғлиғини текшириб кўрмоқдалар.

Х. Аввалов фотоси.

ИНСОН ВА БОҚИЙ УМР

Тошкент Давлат медицина институти овқатланиш гигиенаси кафедрасининг мудири, профессор Ғулом МАҲКАМОВ ҳикоя қилади

Инсониятнинг, хусусан ҳар бир одамнинг сиҳат-саломатлигини ва меҳнат қобилиятини сақлашда овқатнинг нақадар муҳим аҳамиятга эга эканлиги ҳаммага аён. Чунки, таом одамзоднинг моддий маданиятини белгиловчи энг муҳим омиллардандир.

Бинобарин, соғлиқ ва меҳнат қобилиятига таъсир этувчи факторлар ичида, масалан уй-жой, иш шароити ва иқтисодий таъминоти каби омиллар орасида энг кучлиси—овқатдир. Агар, кишининг овқати ёшликдан бошлаб яхши ва организм эҳтиёжига муносиб тузилган бўлса, у кўп касалликларга чалинмайди, организмга таъсир этувчи зарарли омилларга қарши кураш қобилияти ортади.

Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз совет кишиларининг сиҳат-саломатлигини таъминлаш масалаларига катта аҳамият бериб, озиқ-овқат истеъмол қилишда юқори даражага эришишни асосий вазифа қилиб қўйдики, бу соғлом кишининг ҳар томонлама ва текис ривожланиши учун зарур бўлган, илмий жиҳатдан асосланган овқат нормаларига асосланади.

Тўғри, озиқ-овқатларнинг мўл-кўллиги муҳим масала. Аммо, таомларнинг таркиби, уларни тайёрлаш ва истеъмол қилиш тартибида, яъни тўғри овқатланишда гап кўп. Овқатнинг сифати ва таркибига қараб ошқозон ва бошқа аъзоларнинг функцияси ўзгариши, ҳазм қилувчи ферментлар таркибига таъсир этиши амалиётда исботланган.

Овқатланиш характери организм учун жуда катта аҳамиятга эгадир. Яхши ва тўғри овқатланадиган киши ёш кўринади, тетик, хушчақчақ бўлади, бемалол ишлайди. Акс ҳолда эса, у асли ёшидан каттароқ кўринади, бўшашган, ғамгин, сержаҳл, иш қобилияти ҳам паст бўлади. Бу йилги халқаро саломатлик кунининг «Яхши ва тўғри овқатланиш — саломатлик гарови» деган шиор остида ўтказишга қарор қилинганлиги ҳам бежиз эмас.

Одам организми бир неча моддалардан (сув, ёғ, углевод, минерал тузлар, оқсил) таркиб топган. Булар модда алмашинуви жараёнини вужудга келтиради. Киши бу моддаларни озиқ-овқат билан бирга олади. Турли озиқ моддалар истеъмол қилинар экан, у ўзгаришга учраб, организмнинг ўз моддаларига айланади.

Минерал моддалар (чунончи, ош тузи) организмнинг муҳим таркибий қисмини ташкил этади. Балоғатга етган кишининг танасида уч килограммча минерал тузлар бўлади. Уларнинг олтидан беш қисми суяклар таркибига киради. Айни бир вақтда тузлар сув билан биргаликда кимёвий реакцияларнинг юз бериши учун қулай шароит вужудга келтиради. Киши узоқ вақт ош тузи истеъмол қилмаса, унинг аҳволи оғирлашади, бош айланади, юрак фаолияти ва сув алмашинуви бузилади. Тузни ҳаддан ташқари кўп истеъмол қилиш юрак ва қон томирларининг фаолиятига салбий таъсир этади, гипертония ва бошқа шунга ўхшаш касалликларнинг пайдо бўлишига шароит туғдиради. Ҳар бир кишига суткада 15 грамм ош тузи истеъмол қилиш тавсия этилади.

Суяк системасининг асосий қисмини ташкил қилувчи кальцийда хосият кўп. Хужайраларнинг ўсишида, уларда рўй берадиган алмашинувда, қоннинг қуйилишида ва бошқа факторларда кальций катта роль ўйнайди. Бу элементнинг етишмаслигидан болаларнинг ўсиши секинлашади, рахит касаллиги келиб чиқади, тиш тушиб кетади. Бунга йўл қўймаслик учун сут ва сутдан олинадиган баъзи маҳсулотлардан сузма ва пишлоқни, карам, сабзи, редиска, кўкатлар ва бошқа ўсимликларни кўпроқ истеъмол қилиш даркор.

Организм кунига 1,6 грамм фосфорга эҳтиёж сезади. Чунки, у асаб ва мушак системаларига жуда алоқадор. Олимларнинг аниқлашича, ақлий меҳнат қилиб толиққан кишиларга фосфорнинг ижобий таъсири каттадир. У мия фаолиятларини вужудга келтиради ва толиқишни йўқотади. Бунинг учун сут, тухум, сузма, гўшт, ловия, балиқ, жигар, илик, сабзи, пиёз ва турли ҳўл мевалар истеъмол қилиб туриш талаб этилади.

Таом турли-туман бўлганда ва у тўғри истеъмол қилинганда организмнинг микроэлементларга бўлган эҳтиёжи етарли даражада қондирилиши мумкин.

Бу ўринда ҳужайра ва тўқималарнинг муҳим таркибий қисми ҳисобланган оқсиллар ҳақида тўхталмай ўтиб бўлмайди. Оқсилсиз ҳаётнинг бўлиши мумкин эмас. «Оқсиллар ҳаётнинг асосидир» деган эди Ф. Энгельс.

СССР Медицина Фанлари академиясининг овқатланиш илмий-текшириш институти одам учун зарур оқсил миқдорини белгилаб чиқди. Чунончи, ўртача жисмоний меҳнат қиладиган катта ёшдаги киши кунига 100—120 грамм, оғир жисмоний меҳнат қиладиган киши эса 150 граммга қадар оқсил ўзлаштириши лозим. Гўшт оқсиллари ҳар хил сабзавотлар билан бирга истеъмол қилинса, яхшироқ ўзлашади. Тухум, сут, пишлоқ, гўшт, балиқ ва улардан тайёрланган маҳсулотлардаги оқсилларнинг нафи каттадир.

Юқорида айтилганлардан кўриниб турибдики, овқат етарли миқдорда, сифатли ва турли-туман бўлгандагина организмнинг барча ҳаётий эҳтиёжлари қаноатлантирилади ва киши соғлом яшайди. Демак, киши ўз саломатлигини сақлаши учун таомда барча озиқ моддалари (оқсиллар, ёғлар, карбон сувлари, витаминлар ва минерал тузлар) етарли миқдорда бўлиши керак.

Бордию, овқат организм эҳтиёжини тўлиқ таъминламаса ва организмда сарф қилинган моддаларнинг ўрнини копламаса, у ҳолда организмда моддалар етишмай қолади, модда алмашинуви ва организмнинг айрим функциялари бузилади. Бора-бора организм толиқади, киши касалликка чалинади.

Ҳамма нарса ўз меёрида бўлгани яхши. Кам ва нуқсонли овқат кишига қанчалик зарар етказса, ортиқ даражада кўп овқат ейиш ҳам шунчалик зарарлидир.

Организмнинг ёғ босиши кишининг юрак-қон томирлари ёки жигар касаллигига мубтало қилади. Киши ўз танасининг оғирлигини ҳам ҳисобга олиб юриши керак. Оғирлик тўпланиб қолган ёғ ҳисобига ортиб боради. Киши ўзини шундай ҳис қилса ёғли ва карбонсувли таомларни камроқ истеъмол қилиши лозим.

Ҳамма нарса инсон учун, унинг бахт-саодати учун! Бу — партия Программасининг мағиз мағизини ташкил этади. Шундай экан, советлар диёрида маъмурчилик амалга оширилаверади, тўкин-сочин дастурхон, хилма-хил, лаззатли озиқ-овқатлар инсон учун мунтазир бўлади, умрга-умр қўшилаверади.

ЧИЛИ ХАЛҚИ БИЛАН БИРДАМЛИК

НЬЮ-ЙОРК, 4 апрель. (ТАСС). Қўшма Штатларда Чили ҳарбий хунтасининг ваҳшиёна террорига қарши норозилик ва Чили халқининг фашист режимига қарши олиб бораётган курашини қўллаб-қувватлаш ҳаракати тобора кенгаймоқда.

Чикагода Америка жамоатчилиги вакилларининг икки кун давом этган миллий конференцияси тамом бўлди. Бу конференция Чили ватанпарварлари ва демократларининг ўз ватанини ҳарбийлар диктатурасидан озод қилиш йўлидаги курашини қўллаб-қувватлаш программасини белгилади.

Конференция қатнашчилари Чилидаги ҳарбий хунтанинг жиноятларига лаънат ўқидилар. Халқ бирлиги ҳукумати тарафдорларига қарши террор ва репрессиялар тўхтатилсин, одамларни кўплаб ўлдириш, сиёсий маҳбусларни қийнаш ва таҳқир этиш тўхтатилсин, Чилининг таниқли сиёсий ва жамоат арбоблари жуда оғир шароитда яшаётган қамоқ лагерлари дарҳол ёпилсин, деб талаб қилдилар.

ҚАМБАҒАЛЛАРГА СТИПЕНДИЯ

ИСЛОМОБОД, 4 апрель. (ТАСС). Покистон ҳукумати мамлакатда махсус давлат стипендиялари фонди тузишга қарор қилди. Шу қарорга биноан Покистон аҳолиси камбағал табақасининг коллежлар ва университетларда ўқиётган 1.000 студенти ҳар ойда давлат фондидан стипендия олади.

Бу қарор Покистон ҳукмрон халқ партиясининг программасига биноан қабул қилинди. Покистон ҳукмрон халқ партиясининг программаси мамлакат аҳолисининг кам таъминланган табақалари моддий аҳволини яхшилашга қаратилган.

НОРОЗИЛИК КУЧАЙИБ БОРМОҚДА

РИМ, 4 апрель. (ТАСС). Исроилда аҳоли турли табақалари орасида мамлакат раҳбарларининг экспансиячилик йўлидан норозилик кучайиб бормоқда. Бу ердан олинган маълумотларга қараганда, Исроилдаги профессорлар, режиссёрлар, маданиятнинг бошқа арбоблари ва зиёлилар вакилларидан юздан ортиқ киши «Гаарец» газетасида мурожаат эълон қилганлар. Мурожаатда бундай дейилади: «1967 йилдаги уруш вақтида босиб олинган Жўлан тепаликларидан Исроил қўшинларини олиб чиқиб кетмай туриб, тинчликка эришиш мумкин эмас. Исроил бу районга нисбатан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти хавфсизлик кенгашининг 242- ва 338-резолюцияларини бажариши керак. Бу резолюцияларда куч ишлатиш йўли билан ўзгаларнинг территорияларини қўлга олишга йўл қўйиш мумкин эмаслиги тўғрисида аниқ-равшан гапирилган».

Ж. ПОМПИДУ ДАФН ЭТИЛДИ

ПАРИЖ, 4 апрель. (ТАСС). Бугун Париж яқинидаги Орвильe шаҳарчасининг қабристонида Франция Республикаси президенти Жорж Помпиду дафн этилди. Марҳумнинг хоҳишига кўра, дафн этишда унинг оила аъзоларигина ҳозир бўлишди.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

„ИСРОИЛДА... ТАН ОЛИНМАЙДИ„

Ленинграднинг собиқ фуқароси, врач-хирург Юлиан Нудельман Исроилда «Янги келган мутахассислар ассоциацияси номидан сўзга чиқиб, исроиллик маъмурлар ва касаба союз ташкилотлари Совет Иттифоқидан келган мутахассисларни очиқдан-очиқ ирқий камситилаётганлиги ва таҳқирланаётганини» журналистларга ҳикоя қилиб берди.

— Совет Иттифоқидан келган муҳожирлар, уларнинг касб-корга оид дипломлари Исроилда сариқ чақага ҳам олинмайди, оддий қоғоздан фарқи йўқ,— дейди Нудельман. У кейинги 18 ой ичида СССРдан келган кишилардан олинган юздан ортиқ хатни намойиш этди. Хатларда исроиллик маъмурлар томонидан уларга нисбатан «тўраларча, қаттиқ қўл, кўр-кўрона» муносабатда бўлинаётгани аянч билан ифода этилган. Бундан ташқари, Юлиан Нудельман журналистларга Совет Иттифоқида таълим олган йигирма нафар фан кандидатидан тортиб медицина ҳамшираларигача бўлган медицина ходимларини рўпара қилди. Улардан айримлари ўз тақдирлари хусусида қуйидагиларни ҳикоя қилишди.

КАЛИНИНЛИК ПАВЕЛ ЯНКЕЛЬСОН—АЗЕРНИКОВ:

— Мен 33 йиллик меҳнат стажига эга бўлган тиш доктoриман. 1941 йилда тиш доктoри мактабини тамомладим. Уруш вақтида ҳаракатдаги армия сафида ўз мутахассислигим бўйича ишладим. Ярадор бўлганман. Даволаниб чиқилгандан сўнг етти йил мобайнида тиш даволаш клиникасига бошчилик қилдим. Сиртдан стоматология институтини тамомладим. 1973 йил апрелида, Исроилга келган дастлабки кунларда соғлиқни сақлаш органларига ўз ҳужжатларимни кўрсатдим. Врачликни давом эттириш учун малакам ниҳоятда паст эканини айтишди. Голда Меирга хат ёздим. Афсуски у ҳам «ҳақиқатда шундай» деб жавоб қайтарди. Эндиликда 59 ёшимда 30 йилдан ортиқ тиш даволаш тажрибасига эга бўлишимга қарамасдан, «қайта ўқиб чиқишни» тавсия этишмоқда.

РИГАЛИК ИННА МИХАИЛЬСОН:

— Мен юрак касалликлари психотерапияси бўйича мутахассисман. Мазкур соҳада 15 йил ишладим. Илмий ишларим ҳам бор. Университетда дарс ҳам берардим. Сўнгги беш йил мобайнида Рига касалхонасида бўлим бошлиғи лавозимида ишладим. Бу ерда, Исроилда эса мутахассислик соҳам тан олинмаслигини айтиб, анестезиологлик вазифасини тавсия этишди. Ваҳолангки, бунда ҳам бевосита қайта тайёрлов курсини тамомлашим лозим эмиш.

ЛЕНИНГРАДДАГИ В. М. БЕХТЕРЕВ НОМЛИ ПСИХОНЕВРОЛОГИЯ ИЛМИЙ ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИНИНГ СОБИҚ ХОДИМИ МИХАИЛ ВОЛЬПЕР:

— Исроилдаги оммавий информация тармоқлари, уларнинг аксарият қисми совет врачлари ҳақиқий врач эмас... деган фикрни зўр бериб тарғиб этадилар. Муҳожирларнинг ҳуқуқ ва вазифалари талқин этилган адабиёт ва қўлланмалар топиш йўлидаги барча ҳаракатларим зое кетди. Ҳеч кимнинг мен билан иши йўқ. Институтдаги 11 йиллик фаолиятим ёки медицина фанлари кандидати даражаси руҳий касалликлар касалхонасига ишга жойлашишга қилган ҳаракатимда сариқ чақалик фойдаси тегмади.

КИЕВЛИК АНАТОЛИИ ГРИШКАН:

— Мана бир неча ой бўлдики, ўз мутахассислигим бўйича ишга жойлаша олмаяпман. Исроиллик амалдорлар «асосий вазифа — саломатлик» иборасини такрорлашни севишади. Улар профилактика даволашдан муҳимдир, дейишади. Ваҳолангки, бу ердаги соғлиқни сақлаш системаси бунга деярлик эътибор бермайди. Исроилнинг истаган жойидаги профилактик медицина СССРда мазкур соҳа бўйича эришилган даражага тенг кела олмайди. «Тез ёрдам» хизмати бу мамлакатда ўз номини том маънода оқламайди. Уни ҳатто Совет Иттифоқидаги хизматга таққослаш ҳам мумкин эмас. Киши ҳаётини сақлаб қолиш йўлида кўрсатиладиган барча зарур ёрдамни бу ерда Исроилда ҳатто тасаввур ҳам қилиб бўлмайди.

А. РУХАДЗЕ.

АПН.

✦ **КАРОЧИ.** Тўрт миллион аҳолига эга бўлган бу шаҳар 1959 йилга қадар Покистон пойтахти эди. Аравия дарёси бўйида жойлашган порт-шаҳар кейинги йилларда гуркираб ўсмоқда, янги-янги саноат корхоналари, турар-жой кварталлари бунёд этилмоқда.

Суратда: Карочидаги маъмурий бинoларни кўриб турибсиз.

ТАСС фотохроникаси.

НАШРИЁТ ТУҲФАЛАРИ

Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёт ижодий коллективи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун астойдил меҳнат қилиб, планларни ошириб бажармоқдалар.

Нашриётнинг оригинал ва таржима поэзияси бўлимининг ижодий коллективи ходимлари юбилей йилининг биринчи ойлариданоқ бир қанча истеъдодли ёш шоирларнинг кичик ҳажмдаги бежирим, чиройли бадиий безаклар берилган асарларини тайёрлаб, нашр эттирди. Омон Мухторнинг «Оҳанг», Машраб Бобоевнинг «Баҳор кайфияти». Анвар Ҳожининг «Сизга айтаман», Асқар Қосимовнинг «Фаввора» номли ёшлик, бахт, севги ва меҳнат ҳистуйғулари билан тўлиб-тошган лирик шеърлардан жамланган китоблари, марҳум шоир Саид Назарнинг «Қуёшли даврон» номли шеърлар тўплами шулар жумласидан. Нашриётнинг поэзия бўлими оригиналь асарлар билан бир қаторда қардош ва чет эллар адабиётларининг энг яхши асарларини ҳам таржима қилиб нашр этмоқда. Мирзо Турсунзоданинг «Гангдан Кремлга» номли достони (Назармат таржимаси)да ҳинд-совет дўстлиги мавзуи ёритилади. Таржима ниҳоятда ўқимишли чиққан.

Нашриётнинг СССР халқлари ва социалистик мамлакатлар адабиёти редакцияси ҳам кўплаб катта-катта ҳажмдаги таржима асарларини чоп эттираяпти. У яқинда севимли ёзувчимиз Сергей Бородиннинг «Самарқанд осмонида юлдузлар» номли романининг III китоби — «Йилдирим боязид»ни босмадан чиқарди. Роман II қисмдан иборат бўлиб, 1-қисми «Тизматоғлар», II қисми «Дамашқ қамали» деб номланган: Асарни ўзбек тилига моҳир таржимон Миркарим Осим ағдарган. Бу романда ёзувчи Сергей Бородин Амир Темурнинг Шарқий Туркия ва Сурияга қилган юришларини тасвирлайди.

Янги нашр этилган таржима асарларидан яна бир ажойиб болгар ёзувчиси, ҳақиқат ва эрк куйчиси Антон Страшимировнинг «Ҳаёт ишқи» номли мажмуасидир. Асарни Экрин Носиров таржима қилган. Тўпламдан ёзувчининг «Суробир», «Рамадонбекнинг саройи», «Лаънат тамғаси» ҳамда «Илон» ҳикоялари ўрин олган.

«Ҳаёт ишқи» номли романида эса ватанпарварлик туйғуси билан қуролланган болгар партизанларининг жасорати ва курашлари акс эттирилган. Китобни ўқиган ҳар бир китобхон болгар халқи ва унинг ҳаёти ҳақида катта таассурот олади.

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти китобхонларимизга янги-янги туҳфалар тақдим этмоқда.

Н. ХОЛХЎЖАЕВА.

Республикамиз рангли металлургиясининг маркази Олмалиқ шаҳри жамоли йил сайин очилиб бормоқда. «Алмаликсвинецстрой» трести бунёдкорлари саноат корхоналари, маданий-маиший объектлар билан бир қаторда турар-жой микрорайонлари қурилишини ҳам тез суръатлар билан олиб бормоқдалар. Жумладан шаҳарнинг марказий Ленин кўчаси ёнбағрида кейинги йилларда ўнлаб кўпқаватли шинам уйлар кўкка бўй чўзди. Буларда кимёгарлар ва металлурглар, кончилар ва транспортчилар бахтиёр ҳаёт кечирмоқдалар. Суратда: яқинда фойдаланишга топширилган турар-жой биноларини кўриб турибсиз.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

БИР ЗУМДА...

А. АНТОНОВ,
Вл. ЛАТУШОВ.

Тушликда биз Петя билан бир шиша ароқ олиб, эски уйга кирдик. Буни ҳеч ким кўргани йўқ. Ичдик, ёғдек кетди. Петька тўсатдан сўз қотди:

— Гаров ўйнайсанми, бир уриб эшикни бузиб ташлайман.

Гаров ўйнадик. Бир урди, эшик жойидан отилиб кетди.

— Хоҳлайсанми, девордан битта устунни суғуриб оламан, — дедим қизишиб.

Суғуриб ташладим.

— Хўш, ҳамма деворни ер билан яксон қилиб ташлайми?

Бундай қарасам, деворлардан асар ҳам қолмапти.

— Хоҳлайсанми, тунукаларни тишим билан олиб ташлайман.

Шундай ҳам қилдим.

— Шу ҳам иш бўлибдими? — деди Петя бўш келмай. — Фундаментнинг тошини тошига, қумини қумига ажратиб бераман.

Гаров ўйнадик, бир пастда ажратиб ташлади.

Шу пайт прораб пайдо бўлди:

— Яшанглар, азаматлар мана буни ишлаш деса бўлади. Мен сизларга наряднн қойилмақом қилиб ёзиб бердим. Кассага боринглар!

Ана, кўрдиларингизми, ароқ шунақа кучли нарса. Яна уни зарарли, дейсизлар.

В. МАҲКАМОВ таржимаси.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Қўғирчоқ фильм. 10.20 — **Экран хандаси**. 11.00 — МОСКВА. 14.50 Тошкент. 15.00 — Футбол «Динамо» (Москва) — «Зенит» (Ленинград). 16.50 — **Ҳайвонот оламида**. 18.00 — Мультфильм. 18.10 — Пионерлар уйида. 18.40 — «Ахборот». 18.55 — Телеспектакль. 19.55 — «Ахборот». 20.15 — **Хоккей: ПОЛЬША — ШВЕЦИЯ**. 21.45 — Шеърият. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Концерт. 22.55 — **Хоккей**: ГДР — ФИНЛЯНДИЯ. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.50 — МОСКВА. 18.20 — Мультфильм. 18.35 — **Атом қудрати** (бадиий фильм). 20.15 — ТОШКЕНТ. 20.45 — **Улим билан олишув** (бадиий фильм). 22.15 — Дала ишлари кундалиги. 22.30 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 16.20 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

КИНО

Юз процент нейлон — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Мен севган ва унутмаган кишилар — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сўнгги дақиқагача (тоқ соатларда), **Севги анатомияси** — (жуфт соатларда): — «ДРУЖБА».

Ҳаёт манбаи (2 серия) — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Ёшлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 6|IV да **Севги тумори**, 7|IV да **Золушка** (кундузи). **Марварид изловчилар** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 6|IV да **Оқшомдан тушгача**, 7|IVда **Мирзо Улуғбек**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 7|IV да **Ҳижрон** (кундузи), 8|IV да **Концерт**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 6|IV да **Беш кунлик куёв**, 7|IV да **Ойдин** (кундузи), **Биринчи бўса** (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — ҚОЗОҚ ДАВЛАТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ХАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЛАРИ.

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА

КЕЙИНГИ ВАҚТДА ГАЗ ХЎЖАЛИГИДАГИ ТЕХНИКА НОМЕРЛАРИ ВА ҚОИДАЛАРИГА РИОЯ ҚИЛМАГАН ҲОЛДА ГАЗ АСБОБЛАРИНИ ЎЗБОШИМЧАЛИК БИЛАН ЎРНАТИШ ВА БИР ЖОЙДАН ИККИНЧИ ЖОЙГА КЎЧИРИШ ҲОЛЛАРИ РЎЙ БЕРМОҚДА.

ГРАЖДАНЛАР! ШУНИ ЁДИНГИЗДА ТУТИНГ!

Газ асбобларини ўзбошимчалик билан ўрнатиш ва бир жойдан иккинчи жойга кўчириш ёнғин ва бошқа оғир оқибатларга олиб келиши мумкин.

Турар жойларда газ асбобларини ремонт қилиш, бир жойдан иккинчи жойга кўчириш ва қўшимча газ асбобларини ўрнатиш билан алоқадор бўлган масалалар юзасидан район эксплуатация хизматларига мурожаат қилиш зарур.

ГАЗ АСБОБЛАРИНИ ТЎҒРИ ЎРНАТИШ ВА УЛАРДАН ТЎҒРИ ФОЙДАЛАНИШ ТУРМУШИНГИЗНИ ЯХШИЛАБ, КАЙФИНГИЗНИ ЧОҒ ҚИЛАДИ.

«ТАШОБЛГАЗ» бошқармаси.

ЯНГИ ШЕЪРЛАР

СЕНИ

Кўплар қойил бўлиб сенга, ана фарзанд, десин сени,
Нафратланмай, кулиб сенга, ана фарзанд, десин сени.

Ҳарвақт сен ҳалол меҳнат қилсанг, кўпдан кўриб ҳурмат,
Бошқаларга бўлсанг ибрат, ана фарзанд, десин, сени.

Норасога бўлма ҳамроҳ, кўп ичида бўлмай расво,
Дўст топгилки ақли расо, ана фарзанд, десин сени.

Ватанингга бўлгил содиқ, давронингга бўлгин лойиқ,
Хурсанд бўлиб ҳур халойиқ, ана фарзанд, десин сени.

Ота-онангга бўл меҳрибон, шулар билан сен топгин жон,
Рози қилгил аҳли замон, ана фарзанд, десин сени.

Ёш чоғингда илм олгил, билимингни ишга солгил,
Ватанингни обод қилгил, ана фарзанд, десин сени.

Яхшилик ном яхши, Азим, халқингга сен қилгил таъзим,
Атрофингга солгил разм, ана фарзанд, десин сени.

Т. АЗИМИЙ.

ҲУРМАТИМ АҲДИМ БИЛАН

Зарра парво айласанг жоним кифоятдир менга,
Бу жаҳон бергандан ортиқроқ иноятдир. менга.

Нозу истиғноларингга бардош этмоқ шукр этиб,
Ўз камолим йўлида чеккан риёзатдир менга.

Лаҳза дийдорнинг кўриш, тинглаш сўзингни бир нафас,
Завқи кўнглимда туганмас, бениҳоятдир менга.

Сен билан юрганларим, кўрганларим, билганларим,
Тилни бурро айлаган эзгу ҳикоятдир менга.

Ҳоҳи эсла, эслама дилдор мени, сен ёддасан,
Мавж урар кўнглимда куй, номинг қироатдир менга.

Сен билан қўймоқ ҳаёт бўстонига яшнаб қадам,
Бу ёруғ дунёда хуш, тенгсиз саодатдир менга.

Ҳурматим аҳдим билан. Восит, мудом ёр олдида,
Чунки бир сўз Андижон мулки вилоятдир менга.

Восит САЪДУЛЛА.

СЕНСИЗ

(Яхё ғазалига мухаммас)

Ўйнаб-кулиб чаманда кезмасин нигор сенсиз,
Кўнгил яйрамас, тўймас-тарқамас хумор сенсиз.
Кўрмасам висолингни қалбим ўт-шарор сенсиз
Кўрмасам висолингни соз этмайди бу
тор сенсиз

Соғинганимда қўлда йиғлар дутор сенсиз.
Чаманларга бир ўзим саври гул экканимда.
Ё ясай деб гулдаста тар гулга текканимда.
Оҳу излаб мен шикор тоғларга чиққанимда
Боғларни кезганимда доғингни чекканимда
Ҳам боғу ҳам чаманлар кўзларга тор сенсиз.
Кўзим қорачўғида жодур қадди камолинг,
Наққошингга тасанно, қиёссиз ҳусни-олинг,
Сеҳрлагай боқса ким меҳригиё жамолинг,
Ҳар лаҳза ёдим узра, дилбар, гўзал жамолинг,
Гар келмасанг бу кўзлар кўп интизор сенсиз.
Эркин дер: ағёр озор етказолмас,
Минг бор рақиб юракдан кетказолмас,
Юракка ҳис бир ғаним-ҳукмини ўтказолмас,
Яхё ғазал адосин номинг-ла битказолмас,
Келмас илҳом париси аслида, ёр сенсиз.

Эркин МАДРАҲИМОВ.

Спорт

ЧЕМПИОНАТ БОШЛАНДИ

Кеча Хельсинкининг марказий «Яаахалли» спорт саройида хоккей бўйича жаҳон ва Европа биринчилиги старт олди. Мусобақани ЧССР—Польша ва СССР—ГДР хоккейчилари бошлаб бердилар.

Бу йилги чемпионатда СССР, Швеция, ЧССР, Финляндия, Польша ва ГДР терма командалари қатнашмоқдалар. Совет спортчилари навбатдаги чемпионатга ҳартомонлама пухта ҳозирлик кўрган ҳолда келдилар. Хоккейчиларимиз чемпионат олдидан Европа шаҳарларида бир неча ўртоқлик учрашувлари ўтказиб ўзларини ҳартомонлама синаб кўрдилар. Кеча старт олган жаҳон ва Европа чемпионати 20 апрелгача давом этади.

„МЕҲНАТ“ КОМАНДАСИ ОЛДИНДА

Митрофанов номли Тошкент сув спорти саройида сув полоси бўйича СССР чемпионатининг биринчи давра ўйинлари қизғин давом этмоқда. Бу ерда мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан келган спортчилар ўзаро беллашмоқдалар. Тошкентнинг «Меҳнат» командаси мусобақаларнинг биринчи кунида Тбилисининг «Локомотив» командасини 10:2 ҳисобида мағлубиятга учратган эди.

Иккинчи тур учрашувларида ҳам меҳнатчиларнинг омади келди. Улар Севастополь денгизчилари спорт клуби командаси устидан 6:4 ҳисобида ғалаба қозондилар. «Буревестник» командаси составида ўйнаётган ҳамшаҳарларимиз эса Астраханнинг «Спартак» командаси билан тенг мусобақалашдилар. Ҳисоб 4:4 ҳисобида дуранг натижа билан тугади.

Республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Табиатни муҳофаза қилишни кучайтириш ва табиий ресурслардан фойдаланишни яхшилаш тўғрисида» қабул қилган қарори асосида қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Табиатни муҳофаза қилиш республика жамиятининг Тошкент область бўлими коллективининг бу соҳадаги бажараётган ишларини бошқаларга ибрат қилиб кўрсатса арзийди. Жамоатчилик кучи билан область боғларини кенгайтириш, сув ҳавзаларидан фойдаланишни яхшилаш, шаҳарлар ҳавосини тозалаш юзасидан кўплаб ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқилди ва улар муваффақиятли амалга оширилмоқда. Бажарилаётган ишлар ва галдаги вазифалар тўғрисида табиатни муҳофаза қилиш республика жамияти Тошкент область бўлими раисининг ўринбосари Маҳкам МЕРГАНОВ бизга шундай ҳикоя қилиб берди:

ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛАЙЛИК

КПСС XXIV съезди директиваларида табиий ресурсларни кўпайтириш ва улардан рационал фойдаланиш юзасидан улкан вазифалар белгиланган. Табиатни муҳофаза қилиш республика жамияти Тошкент область бўлими съезд қарорларида белгиланган вазифаларни йил сайин муваффақиятли адо этиб келмоқда. Ҳозир жамиятимизнинг 322 минг жамоатчи активи бор. 11 та район ва 6 та шаҳар табиатни муҳофаза қилиш бўлими, 1301 та табиатни муҳофаза қилиш бошланғич ташкилоти сафига бирлашган табиат шинавандалари билан ҳамкорликда табиий ресурсларни қўриқлаш ва кўпайтириш устида алоҳида қайғурмоқдамиз.

Табиатни муҳофаза қилмоқ учун, аввало унга нисбатан одамларда муҳаббат туйғусини уйғотмоқ керак. Биз бўш вақтларимизни одатда шаҳар ташқарисидаги сўлим боғлар ва виқорли тоғлар бағрида ўтказишга одатланганмиз. Табиат бизнинг ҳордиғимизни чиқаради, кучимизга куч қўшади, соғломлаштиради. Айни пайтда табиий бойликлардан саноатда ва қишлоқ хўжалигида ҳам кенг фойдаланмоқдамиз. Мана шу оддий ҳақиқат омма орасида олиб борилаётган агитация-пропаганда ишларимизга асос бўлмоқда.

Утган йили биз жамоатчилик асосида омма орасида 322 та доклад ўқидик, 943 та суҳбат ўтказдик, 281 та кино сеанси кўрсатдик. Бундан ташқари жойларда виставкалар ташкил қилинди, экскурсиялар уюштирилди, ўзаро тажриба алмашишга бағишланган конференциялар ўтказилди.

Янгийўл, Калинин, Оққўрғон, Бўка районлари, Олмалиқ, Бекобод, Янгийўл шаҳарлари табиат шинавандалари теварак-атрофни кўкаламзорлаштиришда, ҳавони ва сувни тоза сақлашда бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Янгийўл шаҳрида табиатни муҳофаза қилиш бўйича халқ университети ишлаб турибди. Табиат ишқивозларининг жойларда ташкил этилган клублари ҳам доимо иш устида. Айниқса мактаб ўқувчилари ёрдамини алоҳида таъкидлаш керак.

Бўстонлиқ районидаги 30-мактаб ўқувчилари ўз кучлари билан 3 гектарлик боғ ташкил этдилар. Боққа экилган турли манзарали ва мевали дарахтлар ҳозир кўркам тусга кириб қолган. Ўрта Чирчиқ районидаги 6-мактаб боғи ҳам жуда гўзал. Ўқувчилар гул ва дарахтларни тартиб билан экишган. Яхши парвариш қилинган ниҳоллар боғ оралаб ўтган йўлкалар бўйлаб ёзда қуюқ соя ташлаб туради.

Табиатни муҳофаза қилиш область бўлим жамоатчиликнинг кучи билан бу йилги баҳорда 194 гектарлик мевали боғ, 295 гектарлик узумзор, 7 гектарлик тутзор барпо қилмоқда. Боғларга ва хиёбонларга 7,5 миллион туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилмоқда.

Шаҳарларда боғлар ташкил этишда бекободликлар бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Улар қисқа вақт ичида шаҳар кўчалари ва хиёбонларига 7 минг туп чинор, 3,5 минг туп мевали дарахт кўчатлари ўтқазган эдилар. Бу йилги баҳорда шаҳарда план бўйича 34 минг туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазиш мўлжалланган эди. Шаҳар меҳнаткашлари кўчат ўтқазиш кампаниясига пухта ҳозирлик кўрган ҳолда киришиб қисқа вақт ичида 38 минг туп ниҳол ўтқаздилар. Ангренликлар эса ўз шаҳарларида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига атаб 20 гектарлик боғ ташкил қилмоқдалар.

Ҳавони ва сув ҳавзаларини муҳофаза қилишда ҳам табиат шинавандалари алоҳида жонфидолик кўрсатмоқдалар. Ўтган йили биз оддий овчи Докучаевдан шикоят хати олган эдик. Дам олиш кунлари Ангрен дарёси бўйида ҳордиқ чиқарамиз, балиқ овлаймиз деб ёзган эди у. Аммо кейинги пайтда кўмир разрезидан чиққан зарарли сувлар шу дарёга оқизилмоқда. Балиқлар заҳарланиб, ҳалок бўлмоқда.

Оддий овчининг мактуби бизни йўлга отлантирди. Шаҳар ижроия комитетининг масъул ходимлари билан хатда келтирилган шикоятни текширдик. Ҳақиқатдан ҳам айланма сув ҳавзасининг йўқлиги туфайли кондан чиққан сув тўғри дарёга бурилган экан. Кўпчилик талаби билан тезда кон яқинида олтита айланма сув ҳавзаси қурилди. Ҳозир яна бир қудратли сув тозалагич иншооти қад кўтармоқда. Шошилинч тадбирлар туфайли дарё суви зарарли оқавалардан ҳоли бўлди.

Чирчиқ, Ангрен, Янгийўл, Бекобод шаҳарларида ҳам канализация-тозалаш иншоотлари қурилди. Юқори Чирчиқ районидаги луб заводида қурилаётган механик-тозалаш иншооти ҳадемай фойдаланишга топширилади Олмалиқ кон-металлургия комбинати корхоналарга сувни тозалаб қайта етказиб берадиган иншоотлар қурилиши эса жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Бу тадбирларнинг ҳаммаси сувдан рационал фойдаланиш имконини туғдирмоқда.

Айни пайтда биз ҳавонинг тоза бўлиши устида ҳам алоҳида қайғуряпмиз. Бу соҳада Янгийўл шаҳар саноатчилари мақтовга лойиқ ишларни амалга оширмоқдалар. Шаҳардаги пахта заводида ўрнатилган махсус қурилмалар цехлар ҳавосини чангдан тозалаб бераяпти. Бекобод цемент комбинати 1 ва 2-печларида ўрнатилаётган электрофильтрлар ҳам атмосферанинг тозалигини сақлашда қўл келмоқда.

Табиатни муҳофаза қилиш жамиятининг аъзолари ердан фойдаланишни яхшилаш бўйича ҳам фойдали тадбирларни амалга оширмоқдалар. Бўка районида жамоатчилари шахсий томорқаларга айланиб қолган 193 гектар ерни ўтган йили колхоз ва совхозлар оборотига ўтказдилар. Жамоатчилар «Ҳар бир гектар ердан унумли фойдаланайлик» деган шиор остида юриш ўтказганларида яна 1077 гектар ер хўжаликлар ҳисобига ўтказилди.

Табиатни муҳофаза қилиш жамияти аъзолари юбилей йилида ўз олдиларига янги-янги вазифалар қўйган ҳолда меҳнат қилмоқдалар. Бу йил биз жамоатчилар ёрдами билан омма орасида 1000 дан ортиқ суҳбат ва консультация ўтказамиз. 500 та лекция ўқиймиз. 300 та кино сеанс кўрсатамиз.

Ўнта мактабда табиат шинавандалари клуби тузилади, юбилейга атаб боғ-роғлар яратилади. Район ва шаҳар марказларини кўкаламзорлаштириш бўйича конкурслар, Олмалиқ ва Янгийўлда «Область табиати» деган темада фотокўргазмалар ташкил қилинади. Шунга ўхшаш яна бошқа хил тадбирлар ҳам амалга оширилади. Бажарилаётган ишларнинг ҳаммаси областимиз табиий бойликларини янада кўпайтиришга, мавжуд боғ-роғлар бағрини кенгайтиришга хизмат қилади.

МАРКАЗИЙ ЮБИЛЕЙ СПОРТ ЗАЛИДА

6 АПРЕЛЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА
7 АПРЕЛЬ КУНДУЗ СОАТ 3 ВА КЕЧ СОАТ 8 ДА

КАТТА ЮБИЛЕЙ КОНЦЕРТЛАРИ

(3 бўлимда)

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН «БАҲОР» ДАВЛАТ ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИНИНГ

1971—1973 ЙИЛЛАРДАГИ ЯНГИ ПРОГРАММАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

СССР халқ артистлари, СССР Давлат мукофоти лауреатлари: СОРА ЭШОНТЎРАЕВА, МУКАРРАМА ТУРҒУНБОЕВА,

Ўзбекистон ССР халқ артистлари ва хизмат кўрсатган артистлар: ОТАХОН ХУДОЙШУКУРОВ (Қорақалпоғистон АССР) БОБОМУРОД ҲАМДАМОВ (Ашхобод), ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА, МАЪФИРАТ УБАЙДУЛЛАЕВА (Андижон), ЕРҚИНОЙ ҲАТАМОВА (Фарғона), ТАВАККАЛ ҚОДИРОВ (Фарғона), МАЛОҲАТ ДАДАБОЕВА;

Солистлар: Хайрулла ЛУТФУЛЛАЕВ, Илёс МАЛЛАЕВ, Фахриддин УМАРОВ, Роза КАРИМОВА, Ҳусан ШАРИПОВ, Жўрахон РАҲИМОВ;

Музика бўлимининг мудири ва оркестр дирижёри СССР Давлат мукофотининг лауреати Бахтиёр АЛИЕВ.

«БАҲОР» ансамблининг ва концертнинг бадиий раҳбари — СССР халқ артисти МУКАРРАМА ТУРҒУНБОЕВА.

Режиссёр — Қорақалпоғистон АССР да хизмат кўрсатган артист Мансур САЪДУЛЛАЕВ.

Билетлар Марказий «ЮБИЛЕЙ» спорт зали кассасида ва район кассаларида сотилмоқда.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Р. 01372. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634. А—2469.